

KATOLÍCKY MESAČNÍK: copertina (p. 1)

raccolta samizdat
© www.charta77.org

Úmysly Apoštolátu modlitby:

Júl:

ZA VŠETKÝCH TRPIACICH, NAJMÁ ZA TÝCH, ČO SÚ POSTIHNUTÍ NEVYLIEČITEĽ-
NÝMI CHOROBAMI

Srdce Ježišovo, daj našim biskupom stále viac svetla, odvahy a apoš-
tolskej horlivosti!

August:

ZA VÄČŠÍ VZÁJOMNÝ REŠPEKT A SOLIDÁRNOSŤ MEDZI NÁRODMI, NAJMÁ V LATINS-
KEJ AMERIKE. Srdce Ježišovo, daj kňazom v duchovnej správe všetky
potrebné milosti!

Uskutočnené púte:

17/18.6. České Budějovice+Prachatic

1/2.7. Levoča, Višňové pri Žiline

Púte v nasledujúcich 2 mesiacoch:

15/16.7. Panny Márie Karmelskej - Gaboltov

16.7. " " " - Stropkov, V.Šariš, Humenné, Topol'-
čianky, Hontianske Nemce, Nitr. Pravno

5/6.8. Panny Márie Snežnej - Uhorná, Bratislava-Kalvária

12/13.8. Nanebovzatie P.Márie - Nitra-Kalvária,

19/20.8. " " Staré Hory, Prievidza, Klokočov, Ľutina (gr. ka)

7.9. Troch bl.koš.mučeníkov - Trnava, kostol jezuitov

10.9. Narodenie Panny Márie - Bratislava-Marianka

Otvor naširoko svoje srdce доброте a urob ju sprievodkyňou svojho
života!

Neboj sa jej! Nikdy ťa nezradí.

Budeš niekedy ľutovať, že si bol tvrdý alebo slabý; nikdy, že si bol
dobrý.

Ak azda niekedy iní zle pochopia tvoje úmysly, ak zabudnú na tvoje
dobrodienka alebo ich odmenia nevďačnosťou, budeš mať najväčšiu útechu
vo svojom svedomí, že si sa nikdy neprehrešil proti доброте.

Ak budeš dobrý, budeš stále lepší a šťastnejší.

Niet väčšieho zdroja pokoja a radosti, než je úprimná добрota.

/Z knihy "Buď dobrý" podľa J.Guiberta/

Z O B S A H U :

	str.
<u>Z domova:</u> Kardinál Tomko druhý raz vo vlasti	3
V čom je veľkosť kardinála Tomáška	4
Reakcie na listy o.biskupa Korca	5
List knazov rožnavskej diecézy	6
Púť ku cti sv.Klem.M.Hofbauera v Brne	8
Prehliadka rytmických skupín na Morave	11
Na Morave serióznejšie hodnotia náboženstvo	13
Sú Katolícke noviny už katolícke?	16
<u>Zo sveta:</u> Správy zo ZSSR, Číny, Vatikánu, NDR, Poľska, USA, Maďarska	17-22
Z tlačovej konferencie Sv:Otca	23
<u>Na štúdium:</u> Hnutie "Comunione e Liberazione"	34

8

Keďže jeho 85-ročná matka zomrela, prišiel kardinál Jozef Tomko druhý raz v r.1989 do rodnej vlasti, aby sa zúčastnil 9.5.1989 jej pohrebu v dedinke Udevské na východnom Slovensku.

Po príchode 8.5.1989 do Bratislavy poctil svojou-vyššie hodinu trvajúcou, v krátkom čase druhou - návštevou bratislavskú bohosloveckú fakultu. Prihovoril sa seminaristom v asi 50-minútovom príhovore.

Zdôraznil, že aj pri misijských cestách vždy sa ukladá za povinnosť navštíviť seminár, nielen preto, že seminaristi sú budúcnosťou Cirkvi, ale aj preto, že seminaristi sú nositeľmi povolania. Povolanie nie je iba svätá ambícia, ale je to volanie Božie, volanie stať sa - alter Christus - druhým Kristom, v oddaní svojich osôb Kristovi natoľko, že cez nich sa uskutočňuje Božia vôľa. V kňazovi sa stretáva nebo so zemou, človek s Bohom. Kňaz má prinášať ľuďom Krista. Vtelenie Božieho Syna je taký historický fakt, že ho treba kričať na všetky strany. Ale najprv, aby mohol byť Kristus ohlasovaný, musí byť v kňazovi žitý. Kňaz musí s ním vedieť žiť ako so živým, nie ako s nejakým obrazom alebo s nejakou históriou. On je vzkriesený a viac neumiera. On je medzi nami. A kňaz s ním žije ako s osobou, priateľom, Bohom, Majetrom, Veľkňazom natoľko, že jeho existencia má zmysel iba v spojení s Kristom. Lebo každý kňaz chce byť šťastný. V živote byť šťastný znamená dosiahnuť to, po čom túžime. Kňaz má tiež srdce, potrebuje milovať. A treba vedieť milovať Ježiša Krista a iných v Ježišovi Kristovi. Pri vysluhovaní kňazstva sa kňaz stretáva s ťažkosťami, ale i s radosťami. Ak nie je jeho stredobodom Ježiš Kristus, taký život nemá zmysel. Treba sa vedieť naučiť žiť s ním tu, v seminári. To je cieľom výchovy v seminári, ktorý nie je len škola. Počas rokov v seminári je treba vyťažiť čo najviac. Pobyt a štúdium nie je len pre diplom, ale na to, aby sa kňaz stal druhým Kristom, aby vedel seba samého prepodíť na Ježiša Krista - v novej osobe, v novom stvorenstve. Nie je to ľahká vec, je treba k tomu osobnú askézu. Zrelosť človeka spočíva v tom, že sa stáva osobou zjednotenou, nie rozpoltenou. A kňaz má byť takou zjednotenou osobou, má byť vodcom. Svet dnes prijíma učiteľov, ak učia viac príkladom ako slovom. A v seminári sa ponúka disciplína k výchove osobnosti. Vo vnútri každého seminaristu to musí „kľapať“ s Ježišom Kristom, do hĺbky „kľapať“.

Otec kardinál to spomína seminaristom preto, lebo aj on to žil, tu v Bratislave viac ako dva roky, v Ríme tie problémy žil 21 rokov - v seminári. A tak teraz na svojich cestách považuje vždy za veľmi dôležité navštíviť seminár. Podľa štatistiky vo svete je 187 veľkých seminárov so 17,5 tis. seminaristami a vyše 500 malých seminárov so 43,5 tis. malými seminaristami. Vo svete sú semináre na výške, ale i semináre úpadkové. Tam, kde niet presvedčenia, že určitá sebadisciplína je nutná, tam to krachuje; kde je dobrá vôľa, aj keď sú slabosti, tam to napreduje. Kňaz je taký, aký je seminarista.

Potom otec kardinál vyzval seminaristov k otázkam. Na otázku o rozdieli medzi úpadkovým a prosperujúcim seminárom poukázal na krízové obdobie, ktoré postihlo semináre aj na misiách. Teraz sa z toho dostávajú tak, že počet seminaristov narastá. Podotkol, že aj Bratislava potrebuje nový seminár, na čo sa ozval aulou búrlivý potlesk, ale nezabudol poznamenať, že nie múry robia seminár. Keď seminár je aj moderný, ale niet v ňom ducha, tak upadá. Na riešenie týchto problémov bola zvolaná hromadná porada členov kongregácie "propaganda fide", kde boli vypracované línie k náprave tam, kde je to zlé a k povzbudeniu tam, kde je to dobré. Zákroky smerujú na hĺbku a vedenie

úplného duchovného života na 100 % - a vtipne dodal, že u nás je to na 120 %, aby to vyšlo aspoň na tých 99 %, na čo sa aulou ozval búrlivý smiech a potlesk.

V ďalšom otec kardinál spomenul potrebu misií a misionárov v Cirkvi, aj zo Slovenska. Predložil moderný spôsob misionárčenia, v ktorom diecezni kňazi idú do misií ako na kontrakt, na 5 až 7 rokov. Spomenul, že pri rozhovore s predstavenými seminára pripomenul "otvorenie okien" - aj v štúdiu, aula sa opäť ozývala potleskom, - aj v štúdiu cudzích jazykov a vtipne poznamenal, ako ďaleko sa dá dôjsť s východniarčinou.

Otec kardinál nezabudol odovzdať pozdrav od Sv. Otca a stručne popísal jeho poslednú apoštolskú cestu do niektorých afrických krajín.

Na otázku o stavbe nového seminára povedal, že vonkajšie okolnosti sú jasné, treba ich zlepšiť. Avšak v každom seminári, či prosperuje alebo je úpadkový, sú tie isté predpoklady a seminár, to nie je vec iba vedenia, ale vec vedenia aj spolupráce medzi vedením a seminaristami. V dobre prosperujúcom seminári sa povolanie vyčistí. Ovzdušie sa vytvára vspolužitím, v pomere medzi predstavenými a seminaristami.

Na slová otca rektora, ktoré odznali v súvislosti so zmŕtvychvstaním a veľkonočným tajomstvom, nadviazal otec kardinál skúsenosťou z návštevy rodného kraja zpred dvoch mesiacov, o ovocí z kríža a utrpenia, ktoré mu predostrela mládež z Humenného. Otec kardinál zdôraznil potrebu naučiť sa prijímať kríže, aj kríže z vlastnej slabosti. Tieto keď zachytíme, pokorne prijmeme a prekonáme silou vzkrieseného Krista, vtedy On bude žiť v nás. Pritom sa otec kardinál preniesol v duchu do Bruselu, na svetovú výstavu, kde mal svoj pavilón aj Vatikán. Tu zostal v nom obrovský dojem z gigantickej sochy Krista s roztiahnutými rukami, ktorý vládne a je Pánom dejín. Aj tých dejín, ktoré zdanlivo rysujú iní, ale nakoniec ich privádza On k dobrému. Cez preporodenie národov napr. čo vykonal Kristus cez našich vierozvestcov, keď my dnes meriame dopad ich práce. A každý kňaz je povolaný vykonať dielo, aj keď samo o sebe bude malé. Kristus ho pretvorí na veľké dielo.

Na záver nasledovali odkazy seminaristov pre Sv. Otca, výzva otca kardinála do misií a po krátkom rozhovore s predstavenými seminára a za sprievodu piesne "Kristus kraluje, Kristus víťazí" sa rozlúčil a odišiel na východné Slovensko.

Dňa 9.5.1989 o 10.hod. sa konal v Uďavskom pohreb kardinálovej matky, ktorého sa zúčastnilo vyše 160 kňazov a niekoľko tisíc veriacich. 10.mája slúžil kardinál sv.omšu v Slovenskej Kajni.

V dňoch 9., 10. a 11.5.1989 sa kard.Tomko zhováral s mnohými kňazmi, rehoľníkmi, rehoľnicami a laikmi, o.i. s predstaviteľmi laického apoštolského hnutia na Slovensku.

12.5. sa ešte kardinál stretol s biskupom Sokolom, potom v Prahe s kardinálom Tomáškom a odtiaľ odletel do západnej Európy.

V ČOM JE VEĽKOST KARDINÁLA TOMÁŠKA

Bolo to pred 10-imi rokmi v Krakove. Počas prvej pápežovej návštevy v Poľsku sme sa skupina českých a slovenských pútnikov stretli s kardinálom Tomáškom v kláštore, kde býval. V improvizovanej besede padla otázka, prečo biskupi v Československu nevystupujú rovnako verejne a odvážne za práva veriacich ako biskupi v Poľsku. Kardinál Tomášek odpovedal, že v Československu biskupi nemajú takú podporu veriacich ako poľskí biskupi. Ktorýsi z našej skupiny povedal, že by mali podporu aj u nás, keby sa odvážili ju vyhľadávať a prijímať.

Odvtedy uplynulo 10 rokov. Kardinál Tomášek ako jediný z oficiálne pôsobiacich biskupov v Československu mal formát verejné vyzvať predstavitel'ov vlády, aby prestali s potláčaním cirkvi a veriacich. Svojimi postojmi vyvolal u veriacich širokú odozvu a podporu, ktorá zatiaľ vyvrcholila minulý rok okolo 600 tisíc podpismi pod petíciu

za práva variácií. Bez kardinálovej výzvy by nebolo možné zhromaždiť toľko podpisov. Kardinál si dopisuje s predsedom vlády, ale súčasne prijíma v arcibiskupskom paláci každého návštevníka s jeho kancelária odpovie na každý list. Možno že práve tam niekde korení jeho veľkosť. Sám som mal šťastie byť prijatý kardinálom a návštevy u kardinála patria k mojim nezabudnuteľným zážitkom. Mohutná postava starého kardinála sa prirodzene a zároveň samozrejme vyníma v historickom prostredí arcibiskupského paláca na Hradčanoch, v bezprostrednom susedstve sídla českých kráľov. Postava kardinála Toláčka v mojích očiach zosobňuje kontinuitu českých dejín. Nielen to. Kardinál je živým symbolom katolíckej Prahy, ktorú mám tak rád. Patrí k nej gotika Týnskeho chrámu, oživená prítomnosťou mladých ľudí v texaskách, na každodenných bohoslužbách, barokové sochy svätých na Karlovom moste ako kulisa pre spevákov, gitaristov a predavačov vlastných umelckých diel. Alebo trebárs kostol sv. Jiljí ako doklad rozporuplného vzťahu katolicizmu a českých dejín. Ešte viac než stavby vytvárajú katolícku Prahu živí ľudia. Poznám v Prahe byty, zavalené knihami, kde sa pestuje vrcholná teológia. Neraz som nocoval v rodinách s mnohými deťmi, vždy otvorených návštevníkom. Uprostred bežných domácich prác sa tam organizuje pomoc pre tých, ktorí ju potrebujú. Katolícki a nielen katolícki poboční z rôznych kútov Európy sa tam informujú o nás a my o nich. A koľko som zažil v Prahe diskusií o problémoch usporiadania spoločnosti, odvodeného od kresťanských etických zásad.

Nad tým všetkým sídli kardinál Tomášek. Narodený v minulom storočí, opretý o 2-tisícročné skúsenosti katolíckej cirkvi, môže sa usmievať nad bezduchými rituálmi vo svojom susedstve. To všetko tu už bolo. Čas odhalil kľamlivosť dobových hesiel. Ako trvalá hodnota je pred nami 90-ročný život muža, zasvätený službe evanjeliu. Takmer 20-ina dejín cirkvi. Úžasné!

K bohatstvu katolicizmu patrí úcta pred tajomstvami. Iba zdanlivo rozšíri naše poznanie rozdrobovanie tajomného celku na drobné racionálne epizódy. Zostaňme v úcte a pokore pred životom a dielom kardinála Tomáška a zvyšný čas venujme modlitbe.

Ján Čarnogurský

REAKCIE NA LISTY O.BISKUPA KORCA

Posledné dva obsiahle listy biskupa J.Ch.Korca /o ktorých sme písali v 5. a 6. čísle "at.mesačníka/" boli veľmi pozitívne prijaté v cirkevných kruhoch.

Napr. na list zaslaný redakcii Kat.novín /o "mierových" kňazoch/ reagoval kardinál Tomášek listom b.Korcovi:

Pax et Bonum!

Praha-Hradčany 28.5.1989

Carissime!

Velký dík a Pán Bůh zaplať za laskavě zaslanoú kopii velmi důležitých připomínek.

Proto si můžete klidně říci: "Dixi et salvavi animam meam!"

/red.volný překlad: Povědal som čo treba a tým som si zachránil dušu/

Bratrsky v Kristu pozdravuje

Fr.kard.Tomášek
arcibiskup pražský

List zaslaný Čs.televízii k seriálu "Kříž v osídlech moci" začal vysílať vatikánsky rozhlas v stredu 31.mája. V 10 pokračovaniach /až do nedele 11.júna 1989/ prečítali v slovenskom vysielaní celý list b.Korca.

Medzitým Čs.televízia začala /30.mája/ seriál opakovat a noviny "Pravda" 20.júna napadli v tejto súvislosti vatikánske vysielanie a list b.Korca.

KATOLÍCKY MESAČNÍK: pag. 5

raccolta samizdat
© www.charta77.org

LIST KŇAZOV ROŽŇAVSKEJ DIECÉZY

Na rekolekcii rožňavských kňazov dňa 23.3.1989 /Zelený Štvrtok/ v Rožňave prečítal jeden z kňazov tento list dočasnému správcovi diecézy dp.Tiborovi Spišiakovi. Prítomní kňazi vyjadrili svoj súhlas s obsahom listu po prečítaní potleskom.

Osvietený pán Ordinár, drahí bratia v kňazskej službe,

vo chvíli keď už pomaly upierame svoj pohľad k tretiemu tisícročiu trvania kresťanskej éry, si v dnešný deň zároveň pripomíname uprostred kňazských radov malú udalosť jej začiatkov. Bola to udalosť skoro súkromná, pre vtedajší svet bezvýznamná, ale do dejín spásy ľudstva vošla ako medzník.

Bola to Posledná večera nášho Pána Ježiša Krista s učeníkmi. Jej obsah cítime dodnes. Doposiaľ sa obchádza i darí uskutočňovať Ježišovo nové prikázanie lásky, podľa ktorej nás má poznať svet. Doposiaľ máme starosť s jeho prosbou o jednotu a naše zjednotenie sa pre vec Božiu, vec Cirkvi, pre dobro všetkých ľudí žijúcich na tejto zemi. Musíme uvažovať o tom, že toto zjednotenie sa nie je ani tak naším dielom, ako skôr darom Boha. Tak o tom svedčia dejiny Cirkvi i dejiny ľudstva. Má to byť dar pre nás, Kristových učeníkov, pre tých, ktorým Boh dal na ramená kríž jeho pravdy. Ak je pravdou, že jediné prijaté Božie slovo môže zmeniť naše myslenie, náš život, tak to môže byť aj Ježišova modlitba: "Aby všetci jedno boli."

Iba táto Ježišova prosba nám dáva odvahu s dôverou a úctou obrátiť sa na Vás, osvietený pán Ordinár. Chceme k Vašej neľahkej službe prispieť svojou službou ako Vaši spolupracovníci podľa slov sv. Pavla: "Neste si navzájom svoje bremená." Vlak, ktorý nesie dnes tie bremená, nemožno ponechať len Vám. Každý z nás by mal byť, dovoľte použiť obraz, voznom s vlastným pohonom, ktorý pomôže dôjsť do cieľa všetkým. V situácii, keď sa vám, našim ordinárom na určitých miestach pripomína, že ste generálmi bez vojska, sa nám kňazom a veriacim vidí, že sme vojsko bez generálov. A čo horšie, mnohí z nás pripomínajú opustené vozne, beznádejne odstavené na vedľajšej koľaji len preto, že ich nemá kto potiahnuť, dať do pohybu, pripojiť. Chceme dnes povedať: sme tu, aby sme Vám pomohli. Využívame príležitosť nášho vzájomného sviatku kňazstva, aby sme Vám predniesli niektoré naše návrhy na riešenie otázok, ktoré nás v pastoraácii trápia, pri ktorých cítime, že v nich nie je jasno. Konečne tak ako v mnohých iných otázkach dnešného života. Predovšetkým cítime, že nie sme my kňazi, ani veriaci pokladaní za rovnocenných partnerov pri jednom stole tejto socialistickej spoločnosti. Stotožňujeme sa so slovami otca kardinála Tomáška, ktorý vyzýva nie k represáliám, ale k dialógu, a to konštruktívnemu, dvoch sa navzájom rešpektujúcich partnerov. Za jeden z rozhodujúcich nedostatkov v tejto oblasti vzájomnej dôvery považujeme otvorenú otázku dostatočnej náboženskej slobody v našom štátnom zriadení.

Chceme pozdvihnúť svoj hlas v mene mnohých našich bratov a sestier, ktorí prešli v minulých obdobiach u nás utrpením pre svoje náboženské presvedčenie a slobodu svedomia a to nielen na zdraví.

Je nemysliteľné, aby Cirkev bola stále u nás považovaná za nejaký "kriminálny element" nad ktorou je potrebný neustály dozor. Odvolávame sa na Záverečný dokument viedenskej následnej schôdzky Helsinskej konferencie, kde sa v článku 11. píše: Zúčastnené štáty potvrdzujú, že budú rešpektovať ľudské práva a základné slobody, vrátane slobody myslenia, presvedčenia, náboženstva alebo viery pre všetkých bez rozdielu rasy, pohlavia, reči alebo náboženstva. Potvrdzujú tiež všeobecný význam ľudských práv a základných slobôd; ich rešpektovanie je základným predpokladom pre mier, spravodlivosť a bezpečnosť, ktoré

sú nevyhnutné na rozvoj priateľských vzťahov a spolupráce medzi nimi ako aj všetkými štátmi. Domnievame sa, že je potrebné prehodnotiť otázku vzťahu nášho zriadenia k Cirkvi a veriacim. Žiadame novelizáciu zákonov z roku 1949 o vzťahu Cirkvi a štátu, ktoré sú už nevyhovujúce. Žiadame rešpektovanie práv Cirkvi v celom jej rozsahu v zmysle Záverečného dokumentu viedenskej následnej schôdzky Helsinskej konferencie.

Je tu otázka obsadenia všetkých uprázdnených biskupských stolcov v celej ČSSR, podľa predpisu CIC. Neobsadené biskupské miesta v diecézach vytvárajú neobvyklú situáciu, nemožnú v európskom kontexte i z pohľadu našich kresťanských dejín. Odvolávame sa na Záverečný dokument, kde bod 16. uvádza: Zúčastnené štáty najmä uznávajú právo náboženských spoločností vyberať, určovať a meniť svoje osobné obsadenie v súlade s ich požiadavkami a kritériami ako aj so slobodne schválenými dohodami medzi nimi a štátom. Je otázkou, či bez kompetentného hlasu Cirkvi t. j. diecéznych biskupov možno uvažovať o skutočnej náboženskej slobode v situácii, v ktorej sa nachádzame.

Ďalšou otázkou, ktorá nás núti rozmyšľať v širších súvislostiach, je otázka náboženského vyučovania detí školského veku. Bolo prijaté ako pozitívum prihlasovanie detí na farských úradoch, bolo zdôraznené, že vec nie je uzatvorená a má sa doplniť. Pri vyučovaní náboženstva začali vystupovať staré, nedemokratické metódy od zoznamov detí, čo viedlo na niektorých školách k diskriminácii detí prihlásených na náboženstvo, až po nevhodnú štruktúru vyučovacích hodín /náboženstvu sú často vyhradené neskoré popoludňajšie hodiny vyučovacieho dňa, dokonca až po družine/. Pýtame sa, či je vôbec vhodné vyučovať náboženstvo v socialistickej škole, keď sa k tomu stavia odmietavo. Ak naša spoločnosť a jej školstvo nezmení tento pohľad, je na zamyslenie, či také vyučovanie má význam. Ak je pravda, ako to tvrdia štatistiky, že veľa našich občanov je vysporiadaných s náboženstvom, núti nás to k záveru, či nevrátiť vyučovanie náboženstva do fár a kostolov, pre rodiny a deti, ktorým na tom záleží, na rozdiel od školy, bez postranných ideologických zámerov. V tejto súvislosti Záverečný dokument uvádza: Zúčastnené štáty budú rešpektovať právo dávať a prijímať náboženskú výchovu v jazyku podľa vlastnej voľby, individuálne alebo v spojení s inými; naďavže budú rešpektovať právo rodičov zabezpečiť náboženskú a mravnú výchovu svojich detí v súlade s ich vlastným presvedčením.

Sme svedkami mnohých útokov našich masmédií na informácie z vatikánskeho rozhlasu. Tieto útoky a komentáre našej tlače sú jednostranné a majú ďaleko k zdôrazňovanému dialógu. Je zarážajúce, že náš jediný katolícky týždenník Katolícke noviny neodzrkadľujú celkom problémy a požiadavky náboženského života u nás doma ani v zahraničí. Mnohí veriaci a knazi sú pohoršení a nesúhlasia s rozličnými komentármi katolíckeho týždenníka. Núka sa vysvetlenie, či vôbec Kat. noviny môžu dostatočne informovať veriacich o náboženskom živote a či nie sú pod tlakom štátnej cenzúry. Trpíme akútnym nedostatkom a kvalitou odbornej i beletristickej literatúry ako aj katechetických pomôcok pre teológov a veriacich. Naše zriadenie však nevychádza v ústrety tejto našej požiadavke. K tejto literatúre rozhodne nemožno počítať tú, ktorú vydáva ako náhradu hnutie PIT, totiž dva kalendáre a niekoľko brožúr nezaujímavého obsahu. Záverečný dokument uvádza, že zúčastnené štáty budú rešpektovať právo jednotlivých veriacich a spoločností požadovať, vlastniť a používať posvätné knihy, náboženské publikácie v jazyku podľa vlastnej voľby a iné články a materiály vzťahujúce sa k výkonu náboženstva alebo viery; dovoľia náboženstvám, inštitúciám a organizáciám vydávať, dovažovať a rozširovať náboženské publikácie a materiály.

- o -

Sme svedkami, že naše oficiálne oznamovacie prostriedky skladbou svojich programov nenasledujú porozumenie medzi rozličnými pohľadmi na život a dobu, v ktorej žijeme. Sú hlboko tendenčné, často nemorálne, urážajú kresťanské cítenie veriacich a hazardujú vôbec s výchovou a hodnotovou orientáciou mladej generácie. K mnohým krízovým i pozitívnym javom života sa u nás môžu vyjadriť na stránkach tlače, v televízii alebo v rozhlase rozliční odborníci i občania. Iba Cirkev a jej aspekty života sú tam permanentne napádané a znevažované. Žiadame, aby sa hlas veľkého počtu našich veriacich rešpektoval vo verejnom dialógu, aby bolo umožnené vysielanie náboženských programov v televízii a rozhlase. Začíname to pozorovať v okolitých socialistických krajinách. K tomu Záverečný dokument uvádza toto: V záujme zabezpečenia slobody jednotlivcov vyznávať a praktizovať náboženstvo alebo vieru, zúčastnené štáty najmä uznávajú právo náboženských spoločností priaznivo posudzovať záujem náboženských spoločností na účasti vo verejnom dialógu napr. cez oznamovacie prostriedky.

Chceme veriť, že náš štát, ktorý podpísal záväzky Viedne, ich bude v plnom slova zmysle rešpektovať a dodržiavať, že sa opäť nedočkáme len prázdnych sľubov a prekrúcania zmyslu dokumentu.

Dovoľujeme si predložiť našu iniciatívu vám, ordinárom diecéz v dnešný tak symbolický deň vo vedomí hlbokkej spoluúčasti na bolesťach a radoostiach Cirkvi i božieho ľudu.

S Kristom, naším Veľkým knazom modlíme sa dnes za našu jednotu a chceme vyzvať k jednote všetkých knazov v diecézach na Slovensku, Morave a Čechách. Naplnme túto Kristovu prosbu hlbokým záujmom o seba, o nám zverený boží ľud, o problémy, ktorých sme sa tu dotkli v nádeji, že ich riešenie prispeje k vzájomnej jednote i so všetkými ľuďmi dobrej vôle.

Kňazi rožňavského biskupstva

Na vedomie:

J.Em.kard.Fr.Tomášek
Arcibiskupský úrad Trnava
Biskupský úrad Nitra
Biskupský úrad Banská Bystrica
Biskupský úrad Sp.Podhradie
Biskupský úrad Košice
Gr.kat.Biskupský úrad Prešov.

ČESKÁ CELONÁRODNÁ PÚŤ KU CTI SV. KLEMENTA M. HOFBAUERA V BRNE

Minulý rok sa konala celonárodná púť ku cti blah. Anežky Českej v Prahe. Mnohí účastníci sa vrátili z tejto púte so srdcom plným nadšenia, viery a lásky. Táto možnosť sa nám naskytla i v druhom roku Desiatročnej duchovnej obnovy národa, keď sa 20. mája konala celonárodná púť v Brne ku cti sv. Klementa M. Hofbauera.

Ohniskom púte sa stala katedrála sv. Petra a Pavla na Petrově. Privítala nás úplne obnovená - i to nás malo pobádať k onej vnútornej duchovnej obnove. Akoby nás očistené kamene chrámu pobádali: Obnovte sa v Kristovi! - Vy ste Boží chrám!

Ešte predtým, než sme po ôsmej hodine ráno vstúpili do katedrály, privítali nás reproduktory a farebné televízory, ktoré boli pripravené pre tých, ktorí sa už pre množstvo pútnikov nebudú môcť dostať do katedrály. Aj to bolo znakom dôkladnej prípravy organizátorov. Slávnosť mali navodiť zborové spevy mladých spevákov. Ľud k tomu pripojil spev novej piesne ku cti sv. Klementa na nápev piesne "Bože, čos ráčil". Tak celou katedrálou znel refrén: "Klemente svatý, ať v moderním světě Kristova víra znovu v nás rozkvete!"

Pút oficiálne zahájil o deviatej hodine administrátor brnenskej diecézy prelát Horký. Všetkých podnietil k jednotnému duchu púte a spoločnej práce na obnove; potom odovzdal slovo Dr. Halíkovi. Tento svojím prejavom a myšlienkami musel strhnúť všetkých - či niekto chcel alebo nechcel. Vo svojom hodinovom svedectve viery ako lekár toxikomanov a všetkých im podobných podal neosobné svedectvo, z čoho má prameniť a kam má smerovať úmysel Desatročia duchovnej obnovy. Venoval pozornosť každému roku Desatročia, osobitne svätcom spojeným s Desatročím. Všetko má smerovať k vybudovaniu novej civilizácie lásky, kde nám nejde len o osobný prospech kresťanov, ale o prospech celej spoločnosti. Ako inak sme mohli ukončiť jeho hodinovú "kázeň", než dlhotrvajúcim potleskom. Po asi desaťminútovom príhovore v nemčine sme uzavreli jeho slovo modlitbou spievaného kánonu.

Prečo zaznelo slovo i v nemeckom jazyku? Na pút boli totiž pozvaní tiež občania mesta Viedne, ktorého hlavným patronom je sv. Klement. Pútnikov z Viedne priviezli spolu tri autobusy.

Po desiatej hodine sme sa započúvali do čítaného životopisu sv. Klementa M. Hofbauera. Skupinu lektorov potom vystriedala skupina bohoslovcov, ktorí predmodlievali modlitbu sv. ruženca ako bezprostrednú prípravu na pontifikálnu sv. omšu. Slávnostné fanfáry vítali sprievod, ktorý tvorila asi stovka bohoslovcov, viac ako stovka knazov pripravených koncelebrovať a na samom závere sprievodu šli 4 biskupi: biskup z Trnavy Ján Sokol, svätiaci biskup z Prahy Antonín Liška, biskup Karel Otčenášek a na samom konci arcibiskup mesta Viedne Groer.

Sv. omša bola v latinskom jazyku. Pre aktívne zapojenie do liturgie boli pripravené predtlačené latinské texty pre veriacich. Homíliu predniesol prelát Horký, ktorý prítomných povzbudzoval k svedectvu viery a hovoril o potrebe viery v modernom svete. Po prijatí Božieho slova každý túžil po prijatí eucharistie. Asi dvadsať knazov roznieslo sv. prijímanie všetkým, i mimo kostola, aj do miestnosti pripravenej pre chorých, ktorí celý priebeh slávnosti sledovali na farebnom televízore, ktorý snímал obraz z videokamery.

Záverečné slovo mal viedenský arcibiskup. Keď spomenul kardinála Tomáška, nikto nečakal na tlmočníka, až preloží vetu, ale ihneď všetci túto spomienku odmenili búrlivým potleskom. Ďakoval i nášmu národu za osobnosť sv. Klementa, ktorá bola pre Viedeň veľkým prínosom. Pri odchode celého sprievodu z kostola boli prítomní biskupi sprevádzaní búrlivým potleskom, ktorý bol vlastne vyjadrením túžby po takých apoštoloch v našich uprázdnených diecézach.

Po poludňajšej prestávke a občerstvení pokračoval program opäť v kostole. Najskôr to bolo "divadelné predstavenie" - "Život sv. Klementa M. Hofbauera". Osobitné podanie nás všetkých pritiahlo, ba priamo vtiahlo do búrlivého života sv. Klementa, ktorý skúsil toľko odstrkovania a nepochopenia. Potom pokračoval program čítaním z dopisov Chiary Lubichovej. Na všetkých zvlášť zapôsobili osobné svedectvá niekoľkých mladých ľudí, ktorí nám podali obraz svojej cesty k viere a poznaniu Boha. O to viac sme si uvedomili, aký je to neoceniteľný prejav Božej lásky k nám, že sme vieru prijali cez svedectvo rodičov, dobrých učiteľov a knazov, ktorí nás viedli.

S touto vierou, ale zvlášť vďačnosťou za krásny deň prežitý na Petrově sme odchádzali zo slnečného Brna. Nech žije celonárodné pút v budúcom roku v Olomouci ku cti bl. Jana Sarkandra! Ak dá Pán,
- c h c e m e b y ť p r i t o m !

Pútnici

/Kresťanské obzory č. 11. mierne krátené/

KATOLÍCKY MESAČNÍK: pag. 9

raccolta samizdat
© www.charta77.org

"Je niečo zhnitého v štáte dánskom"

/Shakespeare/

Mení sa garnitúra štátnych cirkevných činiteľov v Sovietskom zväze, Maďarsku a snáď i v Poľsku. Dôjde k tomu i u nás? Podľa všetkého nie tak hneď. Nekonečné jednania s Vatikánom nepriniesli nič podstatného. Vystriedali sa pápeži, vystriedali sa vedúci delegácií - zo strany a vlády nič. Uznali sa euforicky i chyby v našej cirkevnej politike, ale nestalo sa zase nič. Štyridsaťročné stereotypy sa húževnato držia: neústupnosť Vatikánu, vplyv zahraničných štvavých vysielaciek a imperialistických centrál, ktoré sa snažia rozkladať naše socialistické zriadenie /alebo riadenie - čuduj sa svet, že to ešte nedokázali!/, zneužívanie náboženského ctenia a obradov na politické ciele /strana a vláda to nikdy nerobí/, tajná, podzemná cirkev /že už pod zemou nezhníla?/, ilegálne štruktúry /ich ilegalitu vytvára, dokazuje, pranieruje, s rozhorčením odsudzuje náš ľud/ atď. 31 podnetov k náprave, ktoré podpísalo viac než 600 tisíc ľudí - a mohlo ich byť pokojne raz toľko, zmietlo vysoké učenie marx-leninizmu. V úvode "K aktuálnym otázkam vedecko-ateistickej propagandy" hovoria tiež o temných silách podporovaných Vatikánom a kapitalistickým svetom, jednak aby orientovali "široké okruhy lektorov stranického, zväzového i odborárskeho vzdelávania pre ďalšie skvalitnenie systému vedecko-ateistickej výchovy" /koľké už skvalitnenie - a predsa to páchne stalinskou starobou/. "Problematika cirkevnej politiky sa v súčasnosti stále častejšie ocitá v záujme širokej verejnosti našich pracujúcich i občanov" /tých nepracujúcich?/. Hoci "sme svedkami úsilia socialistického štátu vytvárať i pre našich veriacich spoluobčanov optimálne možnosti pre aktívnu účasť na budovaní socialistickej spoločnosti". A že predovšetkým katolíckej cirkvi to vadí! Ale nie, pán Machalík, zase upadáte do rečníckeho záchvatu. Naši veriaci pracujú - a v oficiálnych rituáloch sú uznávaní. Na to nepotrebujú optimálne možnosti, tie štát radšej vytvára pre svojich veriacich. Áno, naši veriaci majú vyššiu pracovnú etiku - a to nie z oficiálneho učenia, ale zo svojej vlastnej morálky. Posledný katolícky dokument "O povolaní a poslaní laikov v cirkvi i vo svete" /Ján Pavol II., 30. decembra 1989/ v duchu našej tradície zdôrazňuje profesionálnu zdatnosť a odbornosť katolíkov na všetkých úsekoch tvorby hodnôt. Samozrejme pre prácu na budovanie socialistickej spoločnosti štát vytvára podmienky - či optimálne, neviem. Ale na budovanie cirkvi, napriek oživeniu záujmu širokej verejnosti, ako hovoríte, ich štát nevytvára. Bolo vynaloženého mnoho úsilia na protináboženskú propagandu, veľké sumy odvádzané z práce práve veriacich - ale márne. Tiež ŠtB vynakladá veľké úsilie, aby dostala mladých knazov do združenia Pacem in terris, všetko s požehnaním strany a vlády.

Zdá sa, že by toto úsilie vyznelo omnoho lepšie, keby mimo našej širokej verejnosti vzalo na vedomie, čo sa deje vo svete. Veľa sa mení i v socialistickom tábore. Odtiaľ čítame iné reči než tie, ktoré pripomínajú postavu Smerďakova z Bratov Karamazových: zabíjal mačky a potom ich obradne pochovával.

Mali by sa písať nové cirkevné dejiny. Tie, ktoré písali páni Hrůza, Janků, Jelínek, Trávníček a tutti quanti sú smutné. Sú schopní niečoho nového?

Josef Zvěřina

CANTATE 89 - PREHLIADKA RYTMICKÝCH SKUPÍN NA MORAVE

"Toto je deň, ktorý dal nám Pán.."

V sobotu 27.mája o 10.hodine na malom parkovisku pri kultúrnom dome v Ostrove nad Oslavou stojí 5 prázdnych autobusov. V sále na javisku kult.domu je zosilovacia aparátúra, mikrofóny, orgán a veľa šnúr, vo vestibule ležia v krabiciach natreté krajce chleba.

Pár minút po desiatej z nevelkého kostola asi 300 m vzdialeného začínajú vychádzať mladí ľudia. Sú ich nakoniec stovky, človek nechápe, odkiaľ sa stále berú. Všetci sú niečím krásni - možno úsmevom alebo nadšením alebo akousi vnútornou radosťou, ktorá ich robí napriek vedomiu zodpovednosti za dnešný deň bezstarostnými.

Konečne je sála zaplnená sediacimi a preplnená stojacimi, kde sa len dá, aj na balkóne a hornom vestibule - spolu asi tisíc ľudí. Zišli sa sem na pozvanie "estskej organizácie Čs.strany lidovej Žďár nad Sázavou k súťažnej prehliadke rytmických skupín. Každá skupina vyplnila prihlášku a teraz už organizátori určili poradie účinkujúcich skupín. Dve dievčatá, ktoré upravovali sálu, sa menia na konferenciérky a tak ako behom dňa rastie atmosféra pokoja, aj ony sú so svojím kolegom napriek rastúcej únave radostnejšie a pohotovejšie.

Program začína skupina z Hradca Králové piesnou Aleluja. Potom už nasledujú jedna za druhou skladby na tomto podiu dosiaľ neslýchané. Aké je to nádherne počuť z úst konferenciéra naplno výzvu, aby sme chválili Boha, ďakovali mu a žili svoj život pre neho. Väčšinou sú tu kostolné skupiny z väčších miest a že naozaj žijú z viery, potvrdzuje nielen úroveň ich spevu, ale aj perfektný nástrojový doprovod - zväčša gitary, ale aj husle, fleuty, basa, violončelo. Značná časť skladieb sú nové, neznáme, vytvorené v dnešnej dobe, možno niektorí autori sú medzi spievajúcimi.

Ešte niečo zaujímavého majú tvore v sále. Hoci je to súťaž, nikto nespieva pre nejaké umiestnenie, ale zišli sa sem, aby obdarovali druhého. "Pozri brat, ako my u nás chválime Boha a raduj sa, ak sa ti to vidí dobré." A "super" momentálne v roli poslucháča sa naozaj raduje tým viac, čím je ten na javisku lepší.

Porota to má, pravda, ťažké, lebo každá skupina je niečím sympatická, všetci vedia spievať a tých falošných tónov vyvolaných tu a tam treťou je veľmi málo. Ale aj sála odmenila väčším potleskom skupiny z Jihlavy, Brna, Kroměříže, Žiliny, Třebíča, Žďaru n.Sázavou a i.

Keď už badať v sále únavu, strieďajú sa vhodne prestávky, veselé scénky, pohybové pesničky a tak aj tí najmenší vydržali disciplinované celý deň. Obetavé ruky neustále doplnovali nádoby s čajom a štávou, krajce, oblatky a bonbóny. Týmto bezprostredným spôsobom občerstvenia prispeli organizátori k vzájomnej pohode a družnosti. Tí čo dopoludnia sedeli, vystriedali sa odpoľudnia so stojacimi, nevznikali tu žiadne konflikty, na prvý pohľad bolo zrejmé, že sa tu zišli ľudia oveľa vyššej morálnej úrovne ako je dnešný priemer. Prehliadka končila večer o 20.hodine, ale ani veľká únava neskalila ducha radosti a vďačnosti, ktorý plnil sálu.

Je nedeľné ráno, každý stojíme vo svojom kostole, pár detí spieva a my myslíme ako obyčajne na tie stovky bratov, s ktorými žijeme, za ktorých sme Bohu zodpovední a ktorí do kostola neidú. Ale dnes nemám pocit osamotenosti, pocit, že sa od mňa chce nadľudská úloha, že je nás tu tak beznádejne málo. Dnes je so mnou sila preplnenej sály, vedomie, že nás je mnoho, že nás nikto a nič nemôže zničiť, že mladí, ktorí sa zišli, nie sú neskúsení, ale vedia prečo žijú, čo chcú a od čoho nemôžu ustúpiť. Úprimné "Pán Boh zaplať" všetkým, ktorí ten nápad organizačne dotiahli do konca, zabezpečili obrazové a zvukové záznamy, ktorí dali nasledovania hodný príklad tým, čo prešlapujú na mieste, ale hlavne že dali možnosť jednotne sa prejaviť tým, čo po jednote naozaj túžia. /"Eva", prevzaté z Křesťanských obzorov č.11/

V Prahe, 5. 5. 1989

Redakcii Mladej fronty v Prahe.

Váš redaktor ma na tlačovej konferencii s p. ing. Vl. Jankú dňa 25. 4. t.r. citoval ako predstaviteľa nezákonných štruktúr, ktorý sa vyjadril v Slobodnej Európe, že miestna cirkev nevie, o čom rokovali zástupcovia Vatikánu a ČSSR.

Zriekam sa titulu predstaviteľa - nepredstavujem nič iba svoju vieru a ľudskú a občiansku česť. O nejakých štruktúrach viem len z osočovania v tlači. Inak stojím pevne na pôde zákonnosti cirkvnej i štátnej. Bolo až groteskné, keď p. ing. Vl. Jankú mňa a mojich spolubratov knazov bez štátneho súhlasu i katolíckych laikov, ktorí pozdvihli svoj hlas za plnú slobodu náboženstva, nepriamo vylučuje na tej istej tlačovej konferencii z cirkvi. Naša štátna legalita sa opiera o ústavu ČSSR čl. 32, o Všeobecnú deklaráciu ľudských práv čl. 18, o Záverečný akt Helsinskej konferencie čl. VII, o Medzinárodné paktý o občianskych právach č. 120/1976 Zb. čl. 18 a 19, teraz ešte o Záverečný dokument viedenskej následnej schôdzky KBSE čl. 16 a 17.

Dňa 3. mája informoval biskup Liška delegáciu Európekeho Parlamentu, že o rokovaní medzi Sv. Stolicou a vládou ČSSR nemá konkrétne správy. Ani naša verejnosť dodnes takmer nič nevie, hoci už uplynulo asi 14 dní. Má váš list lepšie informácie?

Váš list odpovedá 28. 4. t.r. na otázku o ZKD Pacem in terris, že vatikánsky dokument z 8. 3. 1982 neobsahuje zákaz tohto združenia. Prosím, aby ste uverejnili opravu. Hneď po vyjdení prehlásenia Kongregácie pre klérus v Ríme, podal oficiálny výklad úradný list Sv. Stolice Osservatore Romano a v nom medzi zakázané organizácie uviedol PiT. Prefekt tejto kongregácie dal kardinálovi Tomáškovi písomnú odpoveď, že PiT patrí medzi zakázané združenia. Každoročne na Zelený štvrtok, kedy obnovujeme sľub knazskej vernosti, nám to kardinál Tomášek pripomína.

Bude iste dokladom novinárskej etiky a v záujme celej pravdy, aby váš list svoje informácie o mne i o PiT opravil.

Josef Zvěřina

Z LISTU J. AMBRUŠA AUG. NAVRÁTILOVI

"...Vášou zásluhou cez Křestanské obzory som sa dozvedel... V rozhovore s arcib. Colasuonnom redaktor vatikánskeho rozhlasu spomenul 31-bodovú petíciu. Na to arcib. odpovedal: Bola to mimo-riadna udalosť, ktorá vzbudila záujem svetovej verejnosti. O tejto petícii sa partneri z vládnej delegácie vyjadrili tak, že niektoré body môžu byť prijaté. Ktoré nemôžu byť prijaté a prečo, to nám nikto nepovedal. Ani p. arcib. nepozná dobre naše pomery, lebo mu lahodili správy o novej ústave a o novom zákone o náboženských kultoch. I teraz máme ústavu, ktorá zabezpečuje náboženskú slobodu, sú však zákony a nariadenia nižšieho právneho rázu, ktoré ústavu nerešpektujú... P. Arcibiskup sa zmienil o zaplnenej katedrále na Spiši; tak by to bolo aj v bratislavskom dome, keby sa to veriacim dalo na vedomie. Taká je situácia u nás v Bratislave, ktorú ovláda a tým aj na Slovensku štátny dekan p. kanonik Záreczky. Podľa rozhovoru s kard. Tomáškom na Slovensku je 5% knazov v PiT, v Čechách a na Morave 15% a predsa to stačilo na uskutočnenie verejného škan-dálu 12.4.1989 v hoteli FORUM. Nám katolíckym laikom je z toho zle. Nemáme vodcov a nemá sa nás kto zastáť.../z Křest.obzorov č.11/

KATOLÍCKY MESAČNÍK: pag. 12

raccolta samizdat
© www.charta77.org

NA MORAVE ZAČÍNajú SERIOZNEJŠIE HODNOTIŤ NÁBOŽENSTVO A VERIACIACH

"Zemědělské noviny" z 4. 4. 1989 pod nadpisom "Otevřeně o náboženství" uverejnili rozhovor J. Bauera s riaditeľom Ústavu pre výskum spoločenského vedomí a vedeckého ateizmu ČSAV v Brne docentom PhDr. Ivanom Hodovským, DrSc. Doc. Hodovský sa vyjadruje o náboženstve a veriacich /u nás relatívne/ tak neobvykle objektívne, že považujeme za žiadúce uviesť tu celé pasáže z citovaného článku.

Bauer: Aký je vzťah k náboženstvu u mladej generácie?

Hodovský: Mladá generácia v ČSSR je nábožensky orientovaná len v malom množstve, ale opäť sa prejavujú značné rozdiely medzi jednotlivými krajinami... Iba v poslednom čase došlo k čiastočnému oživeniu záujmu, čo je dané spôsobom prihlasovania detí na náboženskú výuku. Prv sa deti prihlasovali na školách, teraz sa prihlasujú priamo na farách. Tento nový spôsob bol vyvolaný snahou vyjsť v ústrety potrebám veriacich.

Bauer: Odrážajú sa vo vzťahu k náboženstvu politické postoje náboženstva? Mám na mysli aj rôzne formy politických protestov.

Hodovský: Povedal by som, že politické postoje sa v náboženskom cítení neodrážajú priamo, ale že náboženstvo je jav, ktorý je veľmi citlivý na politický život spoločnosti. Ak dochádza k určitým politicko-ekonomickým krízam, prejavuje sa to takmer zákonite rastom náboženskej aktivity. V krízových obdobiach prevádzaných mravnou neistotou sa môžu ľudia obracať k náboženstvu ako k niečomu pozitívnemu, hľadať v ňom útechu - náboženstvo je určitou reakciou na ľudské odchádzanie. Na druhej strane môžu byť prípady návštev kostolov a účasti na cirkevných obradoch istou formou politického nesúhlasu, ale v týchto prípadoch nemáme čo robiť so skutočným náboženským cítením a aj veriaci sa vo svojej väčšine stavajú k takýmto osobám odmietavo a nepočítajú ich k spoluveriacim.

Bauer: Zmienili ste sa o tom, že v súčasnosti možno hovoriť o určitej stabilizácii náboženstva. Mohli by ste to bližšie vysvetliť?

Hodovský: Pred časom sa propagovala téza, že vplyv náboženstva slabne, že čoskoro zmizne zo života spoločnosti ako prežitok. Táto téza sa však ukázala nesprávnou. Ľudské vedomie sa riadi zložitejšími mechanizmami. Je síce závislé na formovaní spoločenských vzťahov, ale funguje tiež ako vedomie individuálne a skupinové, veľká úlohu hrá tradícia a výchova v rodine. Preto dnes stojíme pred úlohou vytvoriť si kvalitatívne iný obraz o náboženstve, ktorí by viac odpovedal realite. Sme toho názoru, že náboženstvo nielen nezmizne z nášho života, ale bude pôsobiť počas celého obdobia výstavby socializmu.

Bauer: Zhruba od polovice osemdesiatych rokov sme u nás svedkami výraznej náboženskej aktivity. Či už to bolo pri 1100. výročí smrti vierozvesta Metoda, každoročných púť v Levoči alebo v súvislosti s vyhlásenou desaťročnou prípravou na svätovojtešské milénium, ktoré má byť roku 1997. Ako sa táto aktivita odráža vo vedomí obyvateľstva?

Hodovský: Predovšetkým musím zdôrazniť, že pozorujeme zmenu v prístupe k náboženstvu. Zatiaľ čo pred 20 a viac rokmi sa značná časť obyvateľstva pozerala na náboženstvo ako na prežitok, dnes ho hodnotí ako pozitívny jav. Poukazuje sa na jeho význam pre mravný život, vplyv na stabilizáciu rodiny, výchovu detí, kultúrotvorné prvky, vplyv na estetické cítenie atď. Bolo by nemúdre stavať sa odmietavo k tejto zmene v hodnotení. Veď oceňovanie pozitívnych hodnôt náboženstva ešte automaticky neznamená prijatie náboženskej viery.

Súčasne zisťujeme aj rast záujmu o náboženskú literatúru, o bibliu, čo je dôsledkom nedostatkových informácií o náboženstve. Dokonca aj stredoškolské a vysokoškolské osnovy ostávajú v tomto smere veľmi mnoho dlžné. Je to podľa môjho názoru chyba. Veď kresťanstvo je jedným zo základných koreňov európskej kultúry a vzdelanosti a ani dnes ho nemožno prejsť mlčaním. Pričom tam, kde chýba seriózna informácia, otvára sa priestor pre pôsobenie rozličných povier a mýtov, posilňujú

sa pseudonáboženské javy ako sektárstvo a pod. Preto je dôležité nevyhýbať sa náboženskej tématike, naopak hovoriť o nej otvorene a ne-skreslene, vidieť v náboženstve reálnu súčasť spoločenského života za socializmu.

3.6.1989 sa "Zemědělské noviny" pod titulkom "Ještě jednou o náboženství" vracajú k problematike. Píšu, že na článok prišlo mimoriadne veľa listov od čitateľov, a čo je zvlášť zaujímavé /na rozdiel od minulosti/, "všetky boli podpísané, žiadny nebol anonymný". Aj z tohto článku odcitujeme najzaujímavejšie časti.

Hodovský: "Tak rozsiahly ohlas potvrdzuje, že náboženstvo nie je v našej socialistickej spoločnosti ani zabudnutou, ani okrajovou záležitosťou, ale stále tvorí dôležitý prvok vo vedomí ľudí. Prevažná časť ohlasov vyjadruje súhlas s potrebou otvorene informovať aj o takých otázkach a problémoch, ktoré podľa doterajších zvyklostí boli zahrňované skôr do "súkromných" záležitostí jednotlivých občanov. Ľudia chcú počuť a čítať o problémoch, s ktorými sa každodenne stretávajú, a teda chcú aj vecné a nezaújaté informácie o náboženstve a živote veriacich za socializmu."

Ďalej sa v článku uvádzajú úryvky z listov čitateľov, ktorých delí doc. Hodovský do štyroch skupín.

Príklad stanoviska čitateľa vychádzajúceho z ateistickej pozície: "...Aj keď nie som členom žiadnej politickej strany, som zástancom názoru V.I. Lenina, ktorý odhaľoval pokusy vytvoriť nové "socialistické náboženstvo", ...odsúdil to ako smer, ktorý pôsobí veľké škody pri politickej výchove proletariátu. Ďalej však súhlasím s B. Engelsom, že prenasledovanie je najlepší prostriedok ako podporiť nežiadúce presvedčenie..."

Príklad pozitívneho stanoviska k náboženstvu zastávaného nenábožensky orientovanými, ale tolerantnými ľuďmi:

"Nie som veriaci ani žiadny náboženský fanatik, ale zastávam názor, že pokiaľ ide o výchovu detí, má náboženstvo predsa len určitý vplyv. Spomínam si, že aj keď sme ako deti už toľko neverili na čertov, predsa istý strach v nás vtedy bol a nemohlo dôjsť k takým veciam, aké sa stávajú dnes, keď deti vo veku 5 až 7 rokov zdemolujú a zničia zariadenie materskej školy. To, že niekto chodí do kostola, neznamená ešte, že je to zlý človek, a e na druhej strane máme prípady, že niekto chodí do kostola hoci každý deň a predsa každý vie, že jeho chovanie na verejnosti úplne odporuje tomu, čomu sám verí a k čomu sa v kostole modlí..."

Príklad stanoviska veriaceho človeka, pozitívne orientovaného k socializmu:

"Bolo veľkou chybou, že náboženská výchova bola a ešte dnes je málo cenená. Jej vplyv na charakter človeka je nesporný. Môžem to posúdiť podľa seba a svojich spolužiakov, s ktorými som chodil do školy a ktorí sa so mnou učili náboženstvo. Väčšina z nich sú poctiví ľudia a majú k našej vlasti a socialistickému zriadeniu dobrý vzťah. Jeden z mojich spolužiakov je predsedom národného výboru a druhý riaditeľom sklárni. Ale neviem o žiadnom, z ktorého by sa stal kriminálny živel. Hoci vplyvom času sa naše názory na rozličné veci zmenili, to základné v nás zostalo. Podľa môjho názoru by bolo potrebné chovanie určitých ľudí voči cirkvi prehodnotiť a všeličo zmeniť..."

Okrem toho prišli listy od veriacich, ktorí pripomínajú krivdy na nich v minulosti spáchané a nevidia vraj pozitívne výsledky rozvoja našej spoločnosti...

J. Bauer končí článok myšlienkou: "Mimoriadny ohlas článku...ukazuje na dôležitosť širokej verejnej informovanosti, na potrebu hovoriť aj o veciach, o ktorých sa v predošliých obdobiach z rôznych dôvodov mlčalo. Preto sa budeme k náboženskej problematike a tiež k otázkam

morálky na stránkach našich novín vracat."

Kiež by si niektorí pracovníci Ústavu vedeckého ateizmu SAV v Bratislave a Katedry ateizmu Pedagogickej fakulty UPJŠ v Prešove, známi svojimi protináboženskými pamfletmi v tlači, rozhlase a "znaleckými posudkami" pre súdy, vzali príklad z moravských, ale aj poľských, maďarských a sovietskych kolegov!

SPOMÍNANIE NA OBETE

26.4.1989 bolo prvé výročie tragickej smrti českého väzňa svedomia Pavla W o n k u z Vrchlabí. Pri jeho hrobe bol prečítaný nasledujúci prejav, ktorý svojím podpisom odsúhlasilo vyše 50 prítomných:

Milí priatelia,
dnes si pripomíname prvé výročie smrti Pavla W o n k u . Je dôležité zopakovať si, že nezomrel sám za seba, ale svojím životom zaplatil za nás, ktorí sa necháme ovplyvňovať svojím strachom tak, aby sme prežili. Nikto, kto zomrel za druhých, nemôže byť celkom mŕtvy a zabudnutý. Pavlovo meno je živé, pretože zastupuje mená väzňov, ktorí zomierajú vo väzniciach a táboroch neznámi - zomierajú na svoje zúfalstvo, na chorobu, na nenávisť tých druhých. Pavlovo meno je živé, pretože nám pripomína náš podiel viny na tragédii, ktorá sa odohrala pred rokom, a na smutných ľudských príbehoch odohrávajúcich sa dnes. Pavol Wonka je znovuprítomný v tých statočných, ktorí sa - ako on - rozhodli ísť hlavou proti múru. Všetci nespravodlivo odsúdení a väznení sú - či chceme alebo nechceme, či si to uvedomujeme alebo nie - našimi bratmi a sestrami. Myslime na nich tak, ako je napísané v biblii: ako by sme boli väznení s n i m i .

Šesť dní pred svojou smrťou bol Pavol Wonka odsúdený ako smrteľne chorý človek, bez vedomia rodiny a priateľov. Dodnes nebola československá verejnosť informovaná o tom, aké dôsledky vyvodilo ministerstvo spravodlivosti z jeho smrti a ako boli potrestaní tí, ktorí nevyhoveli Pavlovej žiadosti o prepustenie zo zdravotných dôvodov a uznali ho schopným výkonu trestu. Naopak: vo väzení je Ivan Martin Jirous, ktorý vo svojej petícii požadoval objasnenie Pavlovej smrti. Mlčanie vlády k prípadu Pavla Wonku a stále nové a nové politické procesy pre nás znamenajú jediné: že sa Pavlov osud môže hocikedy opakovať!

Preto naliehavo žiadame revíziu prípadu Pavla Wonku, potrestanie vinníkov a informovanie verejnosti. Žiadame novú Ústavu a trestné právo v súlade s Všeobecnou deklaráciou ľudských práv a medzinárodnými dohodami, ktoré Československo podpísalo. Žiadame náhradnú vojenskú službu, nápravu pomerov vo väzniciach a verejnú kontrolu nad nimi. Žiadame rehabilitáciu a prepustenie politických väzňov. Chceme žiť v krajine, v ktorej by čestní ľudia nemuseli mať strach a za ktorej vládu by sme sa nemuseli hanbiť. Chceme to aj za Pavla.

Č e s ť j e h o p a m i a t k e ! /Křest.obzory č.11/

HLASY ZA OZAJ NOVÚ KULTÚRU

Čs. televízia
Jindřišská 16
111 50 Praha

V Humpolci 16.5.1989

Vážená redakcia!

Hoci patríme k ľuďom, ktorí televíziu v podstate nesledujú, nechali sme si ujsť opakovanie obľúbeného seriálu "Chalupáci". Hneď úvod seriálu nás šokoval. Namiesto známej piesne Waldemara Matušku "Keď máš v chalupe orchestrion..." zaznela iba jej melódia. Sympatický hlas nášho vynikajúceho speváka sa kamsi vytratil. V tej chvíli si asi väčšina divákov položila otázku - prečo? Prečo akási cenzori ničia to, čo sami nedokážu vytvoriť? Prečo sa stále uvažuje ako prv, že ten, kto opustí svoju vlasť, je lump a zradca? To, že W. Matuška žije v USA, snáď nie je žiadny zločin, lebo k takému rozhodnutiu

KATOLÍCKY MESAČNÍK: pag.15

raccolta samizdat
© www.charta77.org

sa nerozhodol len tak, k tomu iste musel mať nejaký dôvod. My osobne jeho čin neschvaľujeme, ale preto ho ešte nemusíme škrtat z nášho kultúrneho slovníka, do ktorého Waldemar Matuška bezpochyby patrí a bude patriť! Stále sa hovorí o demokracii, ale bohužiaľ len hovorí - nič viac! Aké šťastie, že máme gramofon a môžeme si tak pustit aspoň jeho gramofonové platne, keď nám to cenzúra v rádiu a televízii ešte dlho asi neumožní.

A ešte k programom čs. televízie. Myslíme si, že by ste mali dať konečne miesto filmom s kresťanskou tematikou, ktoré by v našej mládeži a ľuďoch vzbudili túžbu po pravde, spravodlivosti a dobre. Zatiaľ sa to v TV množí úbohým násilím, sexom, manželskou neverou, alkoholizmom a zločinmi! Nezabúdajme na to, že mládež veľmi rada kopíruje záporných hrdinov a preto tiež ten neutešený stav našej mládeže, na ktorý sa tak často poukazuje. Preto sa nečudujme, že stúpa zločinnosť, násilníctvo, slobodných matiek, rozvodov, AIDS atď. Veď naša televízia na to dáva názorný návod, ako z ľudí vychovať ľudí bez svedomia, úcty k životu a k človeku.

Dúfame, že toto všetko sa v krátkej dobe zmení, lebo je to iste želanie väčšiny národa, aby sme sa opäť vrátili na kultúrnu a mravnú úroveň našich predkov. Príkladom za všetkých nám môže byť blahoslavená Anežka Česká, ktorá v tomto roku bude svätorečená, ktorá nám ukázala cestu, po ktorej máme ísť. Lebo jedine láska premáha svet...

Pokoj ľuďom dobrej vôle!

Manželia Brzoňovi
Husova 71
396 01 Humpolec

SÚ KATOLÍCKE NOVINY UŽ KATOLÍCKE? /ide o české/

Znovu sa vynára otázka o katolíckych novinách: bojkotovať alebo čítať?

Po rímskom zákaze kňazského združenia Pacem in terris /8.3.1982/ Katolícke noviny túto skutočnosť ignorovali. Obhajoba a propagácia PIT v nich ešte zmohutnela. Keby sa k tejto skutočnosti nevyslovil ordinár pražskej diecézy, v ktorej KN vychádzajú a teda spadajú do jeho kompetencie, dalo by sa to vykladať ako jeho tichý súhlas s PIT proti Svätej Stoli. Kardinál Tomášek preto oznámil, že Katolíckym novinám odhal cirkevné schválenie a cirkevného cenzora. Napriek tomu redakcia ďalej ponechala v tiráži, že KN vychádzajú s cirkevným schválením. Možno sa dohadovať, či na niečí pokyn, alebo preto, že získala tajné schválenie od iného ordinára.

Niektorí pochopili zákrok otca kardinála ako naprostý zákaz čítať KN. Ale tak to nebolo ani povedané, ani myslené. Bolo samozrejmé, že renomovaní autori - vtedajší kanonik Lebeda a iní - prestali tam publikovať, aby sa nezdalo, že podporujú ich necirkevný postoj. Na druhej strane by nebolo správne ani uskutočniteľné spôsobiť totálnym nezáujmom zánik jediného periodika pre katolícky ľud. Ten sa už dávno naučil rozlišovať kresťanský obsah a vpašovanú cudziu propagandu. Okrem toho sebevážšie úsilie obetavých vydavateľov samizdatu nenahradí rotačku, ktorá chrlí týždenne dnes už zase 130.000 výtlačkov. Ešte niečo: v našej krajnej situácii uniformity tlače mi nie je známe, že by niekto zodpovedný chcel zakazovať napr. hoci aj útočne ideologickú tlač.

Dnes badáme v KN rad zmien k lepšiemu, napriek tomu ich ešte nemôžeme hodnotiť za normálny katolícky časopis. Čo z toho vyvodíme? Toto: Keď nám niekto bráni uplatňovať naše právo, nie je riešenie v tom, že sa ho vzdáme, ale že sa ho domáhame. Katolícke noviny patria katolíkom, preto sa musia dostať plne do rúk Cirkvi, aby riadne plnili svoju úlohu - slúžiť životu z viery.
15.5.1989

Oto Mádr
/Informace o Církvi č.6/89/

KATOLÍCKY MESAČNÍK: pag.16

raccolta samizdat
© www.charta77.org

ZSSR

- Sovietske nakladateľstvo "Progress" /Pokrok/ začalo vydávať pozoruhodné "knižné dialogy", orientované na najzávažnejšie problémy dnešného ľudstva. Vznikajú vždy z priameho rozhovoru sovietskeho a "západného" autora a vždy vzbudzujú veľkú pozornosť ako v ruskom, tak v zahraničných vydaniach. Za krajne zaujímavú chystanú tému knižného dialogu označil riaditeľ tohto nakladateľstva A.K.Aveličov zväzok "Arxisti a kresťanie". Známy švédsky spisovateľ a diplomat Rolf Edberg a sovietsky biológ a ekológ Alexej Jablov spoločne vytvorili zväzok "Rok 2000: zhuba ľudstva?" Je to v duchu celej tejto série kníh "dialóg menom budúcnosti". S pochopením čítame tam otvorený výrok Jablovka: "Začínam niekedy nenávidieť svoju vedu, pretože mi dáva poznatky, nad ktorými sa mi hrdlo zviera krčou."

Iste, dnes znejú občas tvrdé slová, ale kto by im mal lepšie rozumieť než kresťan, zvyklý slovom Pravdy evanjelia? Vedec, robotník, učiteľ, nikto nemôže zúfať nad výsledkami svojej práce, ak ju koná ako službu v znamení svojej viery a z lásky k ľuďom.

/České KN č.24/

DIALÓG ŠTUDENTOV

Umenie položiť zaujímavú otázku, prinútiť spolubesedníka k reči, vojsť s ním do otvoreného kontaktu, zbaviť sa predsudkov voči tomu, kto má iný názor na svet ako my - to všetko nutne potrebuje žurnalista k svojej práci. Samozrejme, že odpovedať prostou a prístupnou formou na otázky akéhokoľvek poslucháčstva musí viesť tiež každý knaz.

V tomto zmysle svojráznou učebnou hodinou tohto profesionálneho majstrovstva môžeme nazvať stretnutie študentov moskovských duchovných škôl s budúcimi novinármi, ktoré sa konalo 23. decembra 1988 v tele-centre fakulty žurnalistiky Moskovskej štátnej univerzity.

Študenti rozprávali navzájom o svojich problémoch, vymenili si skúsenosti z výuky. Mnoho pozornosti sa venovalo miestu Cirkvi v štruktúre súčasnej spoločnosti a účasti veriacich v práve prebiehajúcom pozitívnom procese obnovy duchovného života ľudu.

Veľký záujem vzbudila téma duchovnosti. Toto slovo sa teraz stále objavuje na stránkach novín, časopisov, počujeme ho často pri vystúpeniach predstaviteľov tvorčej inteligencie, avšak jeho obsah nebol doteraz dostatočne objasnený. A nemožno sa tomu diviť - duchovnosť je ťažké pochopiť mimo kontextu autentickkej kresťanskej kultúry, ktorej ochrancom bola a je Cirkev, a jej jadrom je učenie o dobre a kráse.

Hostia zo zagorských vysokých škôl predložili zaujímavé návrhy o formách spolupráce študentov a učiteľov Moskovskej univerzity a Duchovnej akadémie, t.j. vysokých škôl, ktoré majú svoj spoločný historický pôvod v Slovansko-grécko-latinskej akadémii, založenej v Moskve koncom XVII. storočia.

Bohužiaľ, vymedzený čas uvedeného dňa nedovolil hovoriť o všetkom, čo zaujímalo prítomných v univerzitnom tele-centre. Či je možné počas niekoľko hodín hovoriť o všetkom, čo bolo zamlčované celé desaťročia?

Chceme dúfať, že podobné stretnutia budú pokračovať a zloženie účastníkov sa rozšíri.

/ "Žurnal Moskovskoj patriarchii", č. 4/1989, prevzaté z Kresťanských obzorov č. 11/

ĽUDOVÁ ČÍNA

Interview redaktora francúzskeho časopisu Feu et lumière /Oheň a svetlo/ M.C.Hirsingera s pátrom Jeanom Charbonnierom, č.52/1988.

M.C.H.: Otec Charbonnier, pôsobíte ako kňaz v parížskych zahraničných misiách, uskutočnili ste 12 ciest do Ľudovej Číny a 30 rokov žijete v Singapúre v čínskom prostredí. V čom spočíva Vaše poslanie?

P.Ch.: Je to služba, ktorá má dať orientáciu a informácie ľuďom, ktorí idú do Číny; je to úsilie smerujúce k bratstvu. Hovoríme im, čo je vhodné priviezt' tamojším kresťanom, aký postoj zvolit' po 30 rokoch izolácie. Je to vzájomné povzbudenie. Sprostredkujeme im dokumenty, knihy, svedectvá. Ale oni nám silou svojej viery prinášajú oveľa viac. Mnohí z nich trpeli vo väzení, boli prenasledovaní. Poznať oddanosť Eucharistii a Panne Márii, ako sme to poznali v Európe pred 40 rokmi.

H.: Je v Číne veľká ľudová zbožnosť?

Ch.: Áno, ale nie všade. V niektorých oblastiach boli ľudia rozptýlení a prestali chodiť do kostola. Naopak v silnejších kresťanských obciach sme svedkami mnohých krstov katechumenov. Aj vo väzeniach a v pracovných táboroch dochádza ku konverziám. Kresťania privádzajú ku krstu svojich druhov v utrpení, ktorých priťahuje etický aspekt evanjelia. Silne na nich pôsobí modlitba. Vzrastá počet uzdravení, vďakovčinenia. Do života ľudí zasahujú znamenia a oni v nich poznávajú milosť Božiu. Vďaka modlitbe dochádza k uzdravovaniu. To je časté pri pútiach. V Sečane, blízko Šanghaja, kde je mariánska bazilika, došlo v nedávnej dobe ku zjaveniam, o ktorých sa veľa hovorí. Hovorí sa o zázrakoch. Komunistická tlač sa k tomu stavia nepriateľsky. Vysvetľuje celú záležitosť vedecky a uzatvára, že ide o poveru. Desiatitisíce rybárov zo Šanghaja priplávajú na loďkách na mariánske sviatky. Pútnici vystupujú po kolenách na kopec, ale nevstupujú do hornej baziliky, renovovanej komunistami.

H.: Sú verní pri všetkých skúškach aj napriek trhlinám v Cirkvi?

Ch.: Áno. Kresťania, ktorí vstúpili do Čínskej komunistickej strany, udávajú tých, ktorí zostali verní pápežovi. Vatikán zakázal roku 1958 hociakú spoluprácu s Čínskym vlasteneckým združením a postavil sa proti uznaniu biskupov menovaných bez jeho súhlasu. Čínska cirkev sa rozdelila. Došlo k vzájomným vylučovaniam. Rodiny však pokračovali v modlitbe a odovzdávali ďalej vieru svojim deťom. To nebolo vždy ľahké. Počas kultúrnej revolúcie boli deti vyzývané, aby udávali svojich rodičov. Starí rodičia, ujovia alebo bratanci kresťanmi tajne novorodeniatka. Dnes sú kresťania, ktorí neprerušili jednotu s Rímom, sledovaní. Ale v niektorých oblastiach sú viac tolerovaní.

H.: Povedzte nám, páter, o modlitbovom živote v Číne; vraj kostoly sú plné na prasknutie. Je to pravda?

Ch.: Áno! V nedeľu ráno prichádzajú kresťania okolo šiestej alebo siedmej hodiny a zostávajú až do konca poslednej omše. Modlia sa po čínsky žalmy, zatiaľ čo kňaz slúži omšu po latinsky. Veriaci vedia naspamäť modlitby zložené pred 200 rokmi. Po omši je oslava Eucharistie. Bol som dojatý v kostole sv.Jozefa v Pekingu. Kostol bol plný. Všetci začali spievať Tantum ergo, to vo Francúzsku už veľmi často nepočujeme. Po omši býva často krížová cesta. Na Božie Telo konajú veriaci na cirkevnom území procesiu. Na vidieku sa tieto procesie konajú v dedine. Miestne stranické organizácie sa neodvážujú zasiahnuť. Niektorí dedinčania najsevere krajiny si robia čo chcú. Ešte pred začatím práce, okolo piatej hodiny, sa schádzajú na omšu. Večer je opäť omša, oslavné žalmy, katechéza, modlitby. V týchto oblastiach postupovali kresťania vždy spoločne. V Mongolsku spolupracoval jeden kňaz s Vlasteneckým združením. Rozhnevaní kresťania ho zbili palicami. A on sa vrátil na svoje miesto. Iný kňaz sa tiež pokúsil vstúpiť do toho združenia. Jeho farníci sa postavili proti nemu. Konal poká-

nie a verejne sa vyspovedal. "Jedného dňa bol menovaný biskupom bez súhlasu Ríma. Jeho viera bola skúšaná a ľudia mu neprestali dôverovať. Ľudia rozlišujú dobrých a zlých kňazov. Ako v prvých časoch Cirkvi dokážu poznať svojich pastierov. Upozorňujú cudzincov: "Nechodte na omšu toho alebo onoho kňaza..." Raz vláda menovala kňaza, ktorý bol ženatý. Veriaci bojkotovali jeho omše. Musel odísť. Počas kultúrnej revolúcie sa kňazi aj biskupi oženili, niektorí násilím. Ľudia sa postavili proti týmto manželstvám. Členovia Vlasteneckého združenia museli obnoviť celibát ako podmienku pre budúcich kňazov. Kňazi sa znovu spojili pre voľbu svojich biskupov. Vláda násilím menuje kňazov, ktorí robia jej politiku. Niektorí odmietli úrad biskupa, aby sa nekompromitovali s Vlasteneckým združením.

H.: V Číne je 600 seminaristov. Odkiaľ pochádzajú tieto duchovné povolania?

Ch.: Z kresťanských rodín. Starí kňazi chcú, aby Cirkev mala pokračovanie. Vedia, že za 5 alebo 10 rokov už tu nebudú. Želejú si, aby sa formovali mladí, nech už je atmosféra v seminári hociaká.

H.: Vyučovanie je tam predsa hodne ideologické, nie?

Ch.: V seminároch je zrejmý úmysel vlády vychovať aktivistov s dost marxistickou koncepciou histórie. Zahraniční misionári sú prezentovaní ako imperialisti, ktorí spôsobili Číne nešťastie. Od doby nezávislosti ide všetko dobre. Ale mladí z kresťanského prostredia sa dokážu k veciam postaviť. Nemajú však prístup ku všetkým knihám. Istá časť života Cirkvi je skrytá.

H.: Ako je to s rehoľnými povolaniami?

Ch.: Biskup dostane kandidatury pre založenie noviciátu. Ale možnosti sú obmedzené finančnou stránkou. Tak napr. starí kňazi, verní Rímu, tolerovaní Vlasteneckou cirkvou a známi aj úradom, zhromaždili asi 20 dievčat. Pracujú, zaoberajú sa šitím. Majú však biblické kurzy a lekcie spevu. Po dvoch rokoch odchádzajú po dvoch alebo troch do dedín, kde vedú spoločnú modlitbu, učia katechizmus, navštevujú rodiny. Pod záštitou Vlasteneckého združenia boli znovu otvorené kláštory, kde sú zhromaždené rehoľnice rôznych kongregácií. Sestry prichádzajú a aj keď je to pod záštitou Vlasteneckého združenia, často sú v srdci verné Rímu. "Nemajú inú možnosť."

H.: Je mládež, skľamaná revolučnými ideálmi, pripravená prijať posolstvo evanjelia?

Ch.: Možno pozorovať ochladnutie voči ideológii. Sami komunisti hovoria o kríze. Mnoho mladých ľudí sa pýta po zmysle života. Niektorí sa zaujímajú o náboženstvo a Bibliu. Jedni nevedia, čo to je, iní počuli, že je to povera o dávnej spoločnosti. Kňazi v pracovných táboroch zostavili malý katechizmus, v ktorom mladým predkladajú dôvody, prečo sa človek stáva kresťanom: "Nie je to preto, aby človek mal osobné alebo materiálne výhody. Je to preto, že uznávam veľkosť Boha v ľudskej existencii. Chceme nasledovať Ježiša a slúžiť svojim bratom." Táto knižočka, ktorá berie do úvahy informácie materialistického ateizmu, mala veľký úspech.

H.: "Služba, odriekanie, duch obety" - kresťanské čnosti, ktoré komunistická ideológia využila po svojom?

Ch.: Áno. Tieto čnosti pomohli pretrhnúť niektoré formy rodinného egoizmu. Ale od doby kultúrnej revolúcie je v ľudských vzťahoch taký chaos, že tieto heslá stratili dôraz. Mladí Číňania myslia najviac na to, aby si zarobili peniaze - chcú si kúpiť bicykel, tranzistorové rádio, televízor. Reagujú na nespravodlivosť, aj na nespravodlivosť vlastných rodičov. Bremeno generácií a byrokratickej spoločnosti je ťažšie než v Európe. Sú to idealisti a trpia oportunizmom a všetkým, čo ich delí. Svedectvá a obrátenia sú veľmi častým zjavom.

Rovnako často sa objavuje mladý Číňan plný beznádeje. Raz v noci počúval tajne v rádiu Hlas Ameriky a počuje: "Ja som Cesta, Pravda a Život". Pýta sa, kto môže takto hovoriť. Pýta sa a objaví evanjelium. Mnoho Číňanov chce viesť úprimný a čestný život a hľadajú Pravdu. Keď objavia evanjelium alebo stretnú kresťana, stačí málo, aby sa zachytili.

H.: René Laurentin vydal knihu "Čína a kresťanstvo po premárnených príležitostiach". Titul Vašej knihy "Čína bez múru" sa zdá oveľa optimistickejší.

Ch.: Hovoril som s otcom Laurentinom, keď pripravoval svoju knihu. Myslím, že titul je prehnaný. Myslieť si, že v minulosti boli všetky príležitosti premárnené, je ilúzia. Z minulých storočí máme výnimočné prípady prenikania Cirkvi do Číny. Pokiaľ ide o zajtrajšok, budú ešte ťažkosti. Je to svet s kultúrou a morálkou, ktoré sú odlišné od evanjelia. Sv. Pavol kritizoval túto múdrosť, ktorá je v očiach Božích bláznovstvom. V Číne sa neúspechy interpretujú ako morálne víťazstvo. Cesta spásy, posolstvo kríža boli prijímané s ťažkosťami. Niektoré štruktúry v tradícii však vysvetľujú, že Číňania sa stali hlboko veriacimi kresťanmi.

H.: Sú si čínski kresťania vedomí toho, že ich mučeníci sú sejbou pre zajtrajšok?

Ch.: Sú o tom presvedčení. Evanjelium postupuje vďaka ich svedectvu. Pred 12 rokmi bolo všetko uzavreté. Nebolo vidieť žiadnych kresťanov. Dnes sa znovu zformovalo množstvo komunít. To presahuje všetky naše nádeje... Parížsky arcibiskup kardinál Lustiger povedal čínskym kresťanom v Európe: "Boh má dva prostriedky, ako rozšíriť svoje kráľovstvo: prenasledovanie a rozptýlenie." A Čína? Je zranená, ale uzdravuje sa! Katolícka Cirkev? Je malá, ale počína si dobre. A Kristus? Povedzme, že je to revolucionár, ktorý priniesol Víťazstvo!!!

/prevzaté z Kresťanských obzorov č.11/

ĎALŠIE INFORMÁCIE Z ČÍNY

- 18.4.t.r. v provincii Che-pej /300 km južne od Pekingu/ polícia zabila dve osoby a zranila 350 ľudí, keď sa modlili pri stane na mieste, kde pred kultúrnou revolúciou stál katolícky kostol.

- Traja zahraniční kňazi boli pozvaní na september do oblastného seminára v Še-šane neďaleko Šanghaja prednášať. Toto pozvanie je ďalší krok k otvorenosti pre Cirkev. V päťdesiatych rokoch boli všetci zahraniční misionári vypovedaní a pastoračná činnosť je zahraničným kňazom doteraz zakázaná.

Seminár v Še-šane má nedostatok výchovného a vyučujúceho personálu. Jin Luxian, katolícky "vlastenecký" biskup zo Šanghaja a súčasne rektor seminára, pozval cudzincov, aby zdvihli akademickú úroveň seminára. Traja pozvaní sú salezián Jozef Zen Zekuín z Hongkongu, Američania jezuita Eduard Malatesta a Lawrence Flynn z Maryknoll.

V Še-šane študuje 115 seminariarov z 22 diecéz. Bol znovu otvorený r.1981 a vydržujú ho katolíci šiestich provincií.

VATIKÁN

Podľa štatistík bolo od r.1980 zavraždených 88 katolíckych misionárov vo svete; medzi zavraždenými je 1 biskup a 60 kňazov. Tohto roku sa už 6 kňazov stalo obeť zločinu. Na veľkonočnú nedeľu boli zabití 4 kapucínski misionári pri prepade misijnej stanice na ostrove Inhassunge v Mozambiku. Poslednou obeťou je kanadský misionár Armand Boisvert, zavraždený 31.3. v Kawasaku v Japonsku; pôsobil v krajine 40 rokov. Bol nájdený mŕtvy vo svojom farskom kostole po prepádnutí lupičmi.

NDR

Zájazd k lužickým Srbom /krátený článok z Kresťanských obzorov/

Zájazd bol umožnený prostredníctvom manželov - učiteľov Hany a Ľena Mikloškových...V nedeľu sme mali od nich zariadenú sv. omšu, pred ktorou nás knaz privítal a vyjadril radosť, že nie sme len turisti, ale že sme aj katolíci....Viera je u nich ozaž živá. Majú odluku cirkvi od štátu a veľmi si to chvália, že si robia čo chcú. Platy knazov obstaráva biskupský úrad. Na žiadny cirkevný sviatok nepracujú a deti neidú do školy. Božie Telo sa slávi vonku, je to veľká sláva, a tiež Vzkriesenie. Radosnú zvesť o Vzkriesení Pána vezú do susedných dedín na koňoch. Toho roku ich išlo 1000. Pýtali sme sa, odkiaľ berú toľko koní. Povedali, že im ich privedú alebo zo vzdialenejších miest pošlú vlakom. Jazdci sú oblečení do frakov s cylindrami na hlavách. Vpredu nesú zástavy a sochu vzkrieseného Pána, všetko sa koná so spevu veľkonočných piesní.

Toto všetko nám na druhý deň premietal pán učiteľ Frencl a pekným českým výkladom. Svadby, pohreby, krsty - všetko z kostola. Deti chodia na náboženstvo už z materskej školky. Knaz si ich odtiaľ vezme a na fare ich vyučuje. Sú tam aj cirkevné školy, rehoľné sestry majú škôlky... Ľudia na bohoslužby nenosia kabelky, ale modlitebné knižky v ruke, aby bolo vidieť, kde idú. Spev v kostole len tak hrmí. Kostoly a kláštory sú tak udržiavané, že sme sa tomu divili, aká obetavosť je u ľudí pre česť a slávu Božiu. V NDR prevládajú evanjelici a tak sme navštívili jeden kostol, kde polovicu majú katolíci a druhú evanjelici. Majú bohoslužby v rozličný čas, a dobre sa snášajú. Aj to je obdivuhodné, že neprechovávali nenávisť voči sebe. V jednej farnosti sme navštívili zaujímavý cintorín, kde sú všetky kríže rovnaké, drevené, bielo natreté a konce zdobené zlatom aj korpus je pozlátený. To presadil jeden knaz, lebo po smrti sú si všetci ľudia rovní. Ale inde sa to neujalo.

Náboženských kníh sme videli dosť. Hovorili sme s jedným knazom - P. Marcin Salowski - ktorý vydáva pod názvom "Krajan" čítanku pre kresťanskú domácnosť. Tiež sme si doviezli katechizmy pre deti a rozličné čítanie. Ako sme videli, cirkvi tam nič nechýba.... Išli sme domov s dôverou, že aj naša "náboženská sloboda" bude tak vyzeráť, ako o to budeme Boha prosiť a ako sa sami o to pričiníme.
-F.S.-

POLSKO

Zákony o vzťahoch štátu a katolíckej cirkvi v PĽR, o zárukách slobody vyznania a o sociálnom zabezpečení duchovných prijal Sejm PĽR vo Varšave 22.mája 1989. Nové zákony potvrdzujú rovnosť práv všetkých občanov - veriacich i neveriacich - v štátnom, politickom a spoločenskom živote krajiny. Zákon o vzťahoch štátu a katolíckej cirkvi o.i.stanovuje, že táto cirkev sa vo svojich záležitostiach spravuje vlastným právom a rozhodnutiami, t.j. bez zasahovania štátnych orgánov či konzultácie s nimi. Umožňuje súčasne katolíckej cirkvi zaujímať stanoviská k záležitostiam štátu. Umožňuje jej slobodne rozvíjať cirkevné školstvo a vyvíjať aktívnu náboženskú činnosť medzi deťmi, mládežou, v armáde a i. Schválené zákony riešia tiež majetkovú situáciu cirkví. Podpredseda štátnej rady PĽR K. Barcikowski a iní poslanci v parlamentnej debate vyjadrili nádej, že prijatie nových cirkevných zákonov ukončí obdobie sporov, najmä medzi katolíckou cirkvou a štátom, zminimalizuje možnosť kolízií medzi štátom a cirkvami a prispeje tiež k skorému nadviazaniu diplomatických vzťahov medzi Poľskom a Vatikánom, na ktorom Poľsko veľmi záleží.

/České KN č.24/

KATOLÍCKY MESAČNÍK: pag.21

raccolta samizdat
© www.charta77.org

Úmysly Apoštolátu modlitby:

Júl:

ZA VŠETKÝCH TRPIACICH, NAJMÄ ZA TÝCH, ČO SÚ POSTIHNUTÍ NEVYLIEČITEĽNÝMI CHOROBAMI

Srdce Ježišovo, daj našim biskupom stále viac svetla, odvahy a apoštolскеj horlivosti!

August:

ZA VÄČŠÍ VZÁJOMNÝ REŠPEKT A SOLIDÁRNOSŤ MEDZI NÁRODMI, NAJMÄ V LATINSKÉJ AMERIKE.

Srdce Ježišovo, daj kňazom v duchovnej správe všetky potrebné milosti!

Uskutočnené púte:

17/18.6. České Budějovice+Prachatice

1/2.7. Levoča, Višňové pri Žiline

Púte v nasledujúcich 2 mesiacoch:

15/16.7. Panny Márie Karmelskej - Gaboltov

16.7. " " " - Stropkov, V.Šariš, Humenné, Topoľčianky, Hontianske Nemce, Nitr. Pravno

5/6.8. Panny Márie Snežnej - Uhorná, Bratislava-Kalvária

12/13.8. Nanebovzatie P. Márie - Nitra-Kalvária,

19/20.8. " " " - Staré Hory, Prievidza, Klokočov, Ľutina (g.k.)

7.9. Troch bl.koš.mučeníkov - Trnava, kostol jezuitov

10.9. Narodenie Panny Márie - Bratislava-Marianka

Otvor naširoko svoje srdce доброте a urob ju sprievodkyňou svojho života!

Neboj sa jej! Nikdy ťa nezradí.

Budeš niekedy putovať, že si bol tvrdý alebo slabý; nikdy, že si bol dobrý.

Ak azda niekedy iní zle pochopia tvoje úmysly, ak zabudnú na tvoje dobrodenia alebo ich odmenia nevďačnosťou, budeš mať najväčšiu útechu vo svojom svedomí, že si sa nikdy neprehrešil proti доброте.

Ak budeš dobrý, budeš stále lepší a šťastnejší.

Niet väčšieho zdroja pokoja a radosti, než je úprimná доброта.

/Z knihy "Buď dobrý" podľa J.Guiberta/

Z O B S A H U :

	str.
<u>Z domova:</u> Kardinál Tomko druhý raz vo vlasti	3
V čom je veľkosť kardinála Tomáška	4
Reakcie na listy o.biskupa Korca	5
List kňazov rožnavskej diecézy	6
Púť ku cti sv.Klem.M.Hofbauera v Brne	8
Prehliadka rytmických skupín na Morave	11
Na Morave serióznejšie hodnotia náboženstvo	13
Sú Katolícke noviny už katolícke?	16
<u>Zo sveta:</u> Správy zo ZSSR, Číny, Vatikánu, NDR, Poľska, USA, Maďarska	17-22
Z tlačovej konferencie Sv:Otca	23
<u>Na štúdium:</u> Hnutie "Comunione e Liberazione"	34

KARDINÁL TOMKO DRUHÝ RAZ VO VLASTI

Keďže jeho 85-ročná matka zomrela, prišiel kardinál Jozef Tomko druhý raz v r.1989 do rodnej vlasti, aby sa zúčastnil 9.5.1989 jej pohrebu v dedinke Uďavské na východnom Slovensku.

Po príchode 8.5.1989 do Bratislavy poctil svojou-vyššie hodinu trvajúcou, v krátkom čase druhou - návštevou bratislavskú bohosloveckú fakultu. Prihovoril sa seminaristom v asi 50-minútovom príhovore.

Zdôraznil, že aj pri misijných cestách si ukladá vždy za povinnosť navštíviť seminár, nielen preto, že seminaristi sú budúcnosťou Cirkvi, ale aj preto, že seminaristi sú nositeľmi povolania. Povolanie nie je iba svätá ambícia, ale je to volanie Božie, volanie stať sa - alter Christus - druhým Kristom, v oddaní svojich osôb Kristovi natoľko, že cez nich sa uskutočňuje Božia vôľa. V knazovi sa stretáva nebo so zemou, človek s Bohom. Knaz má prinášať ľuďom Krista. Vtelenie Božieho Syna je taký historický fakt, že ho treba kričať na všetky strany. Ale najprv, aby mohol byť Kristus ohlasovaný, musí byť v knazovi žitý. Knaz musí s ním viesť život ako so živým, nie ako s nejakým obrazom alebo s nejakou históriou. On je vzkriesený a viac neumiera. On je medzi nami. A knaz s ním žije ako s osobou, priateľom, Bohom, Majetrom, Veľknazom natoľko, že jeho existencia má zmysel iba v spojení s Kristom. Lebo každý knaz chce byť šťastný. V živote byť šťastný znamená dosiahnuť to, po čom túžime. Knaz má tiež srdce, potrebuje milovať. A treba viesť milovať Ježiša Krista a iných v Ježišovi Kristovi. Pri vysluhovaní knazstva sa knaz stretáva s ťažkosťami, ale i s radosťami. Ak nie je jeho stredobodom Ježiš Kristus, taký život nemá zmysel. Treba sa viesť naučiť žiť s ním tu, v seminári. To je cieľom výchovy v seminári, ktorý nie je len škola. Počas rokov v seminári je treba vyťažiť čo najviac. Pobyt a štúdium nie je len pre diplom, ale na to, aby sa knaz stal druhým Kristom, aby vedel seba samého prepodobať na Ježiša Krista - v novej osobe, v novom stvorenstve. Nie je to ľahká vec, je treba k tomu osobnú askézu. Zrelosť človeka spočíva v tom, že sa stáva osobou zjednotenou, nie rozpoltenou. A knaz má byť takou zjednotenou osobou, má byť vodcom. Svet dnes prijíma učiteľov, ak učia viac príkladom ako slovom. A v seminári sa ponúka disciplína k výchove osobnosti. Vo vnútri každého seminaristu to musí "klopať" s Ježišom Kristom, do hĺbky " klapať ".

Otec kardinál to spomína seminaristom preto, lebo aj on to žil, tu v Bratislave viac ako dva roky, v Ríme tie problémy žil 21 rokov - v seminári. A tak teraz na svojich cestách považuje vždy za veľmi dôležité navštíviť seminár. Podľa štatistiky vo svete je 187 veľkých seminárov so 17,5 tis. seminaristami a vyše 500 malých seminárov so 43,5 tis. malými seminaristami. Vo svete sú semináre na výške, ale i semináre úpadkové. Tam, kde niet presvedčenia, že určitá sebadisciplína je nutná, tam to krachuje; kde je dobrá vôľa, aj keď sú slabosti, tam to napreduje. Knaz je taký, aký je seminarista.

Potom otec kardinál vyzval seminaristov k otázkam. Na otázku o rozdieli medzi úpadkovým a prosperujúcim seminárom poukázal na krízové obdobie, ktoré postihlo semináre aj na misiách. Teraz sa z toho dostávajú tak, že počet seminaristov narastá. Podotkol, že aj Bratislava potrebuje nový seminár, na čo sa ozval aulou búrlivý potlesk, ale nezabudol poznamenať, že nie múry robia seminár. Keď seminár je aj moderný, ale niet v nom ducha, tak upadá. Na riešenie týchto problémov bola zvolaná hromadná porada členov kongregácie " propaganda fide ", kde boli vypracované línie k náprave tam, kde je to zlé a k povzbudeniu tam, kde je to dobré. Zákroky smerujú na hĺbku a vedenie

úplného duchovného života na 100 % - a vtipne dodal, že u nás je to na 120 %, aby to vyšlo aspoň na tých 99 %, na čo sa aulou ozval búrlivý smiech a potlesk.

V ďalšom otec kardinál spomenul potrebu misií a misionárov v Cirkvi, aj zo Slovenska. Predložil moderný spôsob misionárčenia, v ktorom diecézni kňazi idú do misií ako na kontrakt, na 5 až 7 rokov. Spomenul, že pri rozhovore s predstavenými seminára pripomenul "otvorenie okien" - aj v štúdiu, aula sa opäť ozývala potleskom, - aj v štúdiu cudzích jazykov a vtipne poznamenal, ako daleko sa dá dôjsť s východniarčinou.

Otec kardinál nezabudol odovzdať pozdrav od Sv. Otca a stručne popísal jeho poslednú apoštolskú cestu do niektorých afrických krajín.

Na otázku o stavbe nového seminára povedal, že vonkajšie okolnosti sú jasné, treba ich zlepšiť. Avšak v každom seminári, či prosperuje alebo je úpadkový, sú tie isté predpoklady a seminár, to nie je vec iba vedenia, ale vec vedenia aj spolupráce medzi vedením a seminaristami. V dobre prosperujúcom seminári sa povolanie vyčistí. Ovzdušie sa vytvára vspolužití, v pomere medzi predstavenými a seminaristami.

Na slová otca rektora, ktoré odzneli v súvislosti so zmŕtvychvstaním a veľkonočným tajomstvom, nadviazal otec kardinál skúsenosťou z návštevy rodného kraja zpred dvoch mesiacov, o ovocí z kríža a utrpenia, ktoré mu predostrela mládež z Humenného. Otec kardinál zdôraznil potrebu naučiť sa prijímať kríže, aj kríže z vlastnej slabosti. Tieto keď zachytíme, pokorne prijíame a prekonáme silou vzkrieseného Krista, vtedy On žije v nás. Pritom sa otec kardinál preniesol v duchu do Bruselu, na svetovú výstavu, kde mal svoj pavilón aj Vatikán. Tu zostal v ňom obrovský dojem z gigantickej sochy Krista s roztriahnutými rukami, ktorý vládne a je Pánom dejín. Aj tých dejín, ktoré zdanlivo rysujú iní, ale nakoniec ich privádza On k dobrému. Cez preporodenie národov napr. čo vykonal Kristus cez našich vierozvestcov, keď my dnes meriame dopad ich práce. A každý kňaz je povolaný vykonať dielo, aj keď samo o sebe bude malé. Kristus ho pretvorí na veľké dielo.

Na záver nasledovali odkazy seminaristov pre Sv. Otca, výzva otca kardinála do misií a po krátkom rozhovore s predstavenými seminára a za sprievodu piesne "Kristus kraluje, Kristus víťazí" sa rozlúčil a odišiel na východné Slovensko.

Dňa 9.5.1989 o 10.hod. sa konal v Uďavskom pohreb kardinálovej matky, ktorého sa zúčastnilo vyše 160 kňazov a niekoľko tisíc veriacich. 10.mája slúžil kardinál sv.omšu v Slovenskej Kajni.

V dňoch 9., 10. a 11.5.1989 sa kard.Tomko zhováral s mnohými kňazmi, rehoľníkmi, rehoľnicami a laikmi, o.i. s predstaviteľmi laického apoštolského hnutia na Slovensku.

12.5. sa ešte kardinál stretol s biskupom Sokolom, potom v Prahe s kardinálom Tomáškom a odtiaľ odletel do západnej Európy.

V ČOM JE VEĽKOST KARDINÁLA TOMÁŠKA

Bolo to pred 10-imi rokmi v Krakove. Počas prvej pápežovej návštevy v Poľsku sme sa skupina českých a slovenských pútnikov stretli s kardinálom Tomáškom v kláštore, kde býval. V improvizovanej besede padla otázka, prečo biskupi v Československu nevystupujú rovnako verejne a odvážne za práva veriacich ako biskupi v Poľsku. Kardinál Tomášek odpovedal, že v Československu biskupi nemajú takú podporu veriacich ako poľskí biskupi. Ktorýsi z našej skupiny povedal, že by mali podporu aj u nás, keby sa odvážili ju vyhľadávať a prijímať.

Odvtedy uplynulo 10 rokov. Kardinál Tomášek ako jediný z oficiálne pôsobiacich biskupov v Československu mal formát verejné vyzvať predstaviteľov vlády, aby prestali s potláčaním cirkvi a veriacich. Svojimi postojmi vyvolal u veriacich širokú odozvu a podporu, ktorá zatiaľ vyvrcholila minulý rok okolo 600 tisíc podpismi pod petíciu

za práva variácií. Bez kardinálovej výzvy by nebolo možné zhromaždiť toľko podpisov. Kardinál si dopisuje s predsedom vlády, ale súčasne prijme v arcibiskupskom paláci každého návštevníka a jeho kancelária odpovie na každý list. Možno že práve tam niekde koruní jeho veľkosť. Sám som mal šťastie byť prijatý kardinálom a návštevy u kardinála patria k mojim nezabudnuteľným zážitkom. Mohutná postava starého kardinála sa prirodzene a zároveň samozrejme vyníma v historickom prostredí arcibiskupského paláca na Hradčanoch, v bezprostrednom susedstve sídla českých kráľov. Postava kardinála Toláška v mojích očiach zosobňuje kontinuitu českých dejín. Nielen to. Kardinál je živým symbolom katolíckej Prahy, ktorú mám tak rád. Patrí k nej gotika Týnskeho chrámu, oživená prítomnosťou mladých ľudí v texaskách na každodenných bohoslužbách, barokové sochy svätých na Karlovom moste ako kulisa pre spevákov, gitaristov a predavačov vlastných umeleckých diel. Alebo trebárs kostol sv. Jiljí ako doklad rozporuplného vzťahu katolicizmu a českých dejín. Ešte viac než stavby vytvárajú katolícka Praha živí ľudia. Poznám v Prahe byty, zavalené knihami, kde sa pestuje vrcholná teológia. Neraz som nocoval v rodinách a mnohými deťmi, vždy otvorených návštevníkom. Uprostred bežných domácich prác sa tam organizuje pomoc pre tých, ktorí ju potrebujú. Katolícki a nielen katolícki pocestní z rôznych kútov Európy sa tam informujú o nás a my o nich. A koľko som zažil v Prahe diskusií o problémoch usporiadania spoločnosti, odvodeného od kresťanských etických zásad. Nad tým všetkým sídli kardinál Tomášek. Narodený v minulom storočí, opretý o 2-tisícročné skúsenosti katolíckej cirkvi, môže sa usmievať nad bezduchými rituálmi vo svojom susedstve. To všetko tu už bolo. Čas odhalil kľestivosť dobových hesiel. Ako trvalá hodnota je pred nami 90-ročný život muža, zasvätený službe evanjeliu. Takmer 20-ina dejín cirkvi. Úžasné!

K bohatstvám katolicizmu patrí úcta pred tajomstvami. Iba zdanlivo rozšíri naše poznanie rozdrobovanie tajomného celku na drobné racionálne epizódy. Zostanme v úcte a pokore pred životom a dielom kardinála Tomáška a zvyšný čas venujme modlitbe.

Ján Čarnogurský

REAKCIE NA LISTY O.BISKUPA KORCA

Posledné dva obsiahle listy biskupa J.Ch.Korca /o ktorých sme písali v 5. a 6. čísle "at.mesačníka/" boli veľmi pozitívne prijaté v cirkevných kruhoch.

Napr. na list zaslaný redakcii Kat.novín /o "mierových" kňazoch/ reagoval kardinál Tomášek listom b.Korcovi:

Pax et Bonum!
Carissime!

Praha-Hradčany 28.5.1989

Velký dík a Pán Bůh zaplať za laskavě zaslanoú kopii velmi důležitých připomínek.

Proto si můžete klidně říci: "Dixi et salvavi animam meam!"

/red.volný překlad: Pověděl som čo treba a tým som si zachránil dušu/

Bratrsky v Kristu pozdravuje

Fr.kard.Tomášek
arcibiskup pražský

List zaslaný Čs.televízii k seriálu "Kříž v osídlech moci" začal vysielat' vatikánsky rozhlas v stredu 31.mája. V 10 pokračovaniach /až do nedele 11.júna 1989/ prečítali v slovenskom vysielaní celý list b.Korca.

Medzitým Čs.televízia začala /30.mája/ seriál opakovat' a noviny "Pravda" 20.júna napadli v tejto súvislosti vatikánske vysielanie a list b.Korca.

KATOLÍCKY MESAČNÍK: pag.25

raccolta samizdat
© www.charta77.org

- Svedectvo hlbkej a dosvedčovanej jednoty a závislosti laikov na pápežovi, biskupoch... a prejavy vzájomného rešpektu všetkých foriem apoštolátu v cirkvi.

- Stotožnenie sa s apoštolským cieľom cirkvi, t.j. evanjelizáciou a posvätením človeka... teda kresťansky osvietené vedomie.

- Povinnosť intenzívneho angažovania sa v spoločnosti v zmysle katolíckej sociálnej náuky.

Pre pápeža je rozmach činnosti katolíckych spoločenstiev dôkazom, že sa v ľudoch opäť prebudila potreba náboženských hodnôt. Usiluje sa o to, aby všetky tieto spoločenstvá dosiahli právne uznanie.

Ž e n a a s l u ž b y v c i r k v i

Pápež vyžaduje od všetkých kresťanov, aby sa zapojili do apoštolskej činnosti a vyzýva aj ženy, aby pôsobili v tejto oblasti.

"Je naliehavo potrebné brániť a povznášať osobnú dôstojnosť ženy tým, že sa bude uznávať jej prínos k budovaniu cirkvi a k rozvoju spoločnosti a naopak sa bude odbúravať nespravodlivý materialistický a konzumný spôsob zmýšľania o ľudskej bytosti a o žene zvlášť. V cirkvi má žena svoje špecifické povolanie. Má sa aktívne a zodpovedne zúčastňovať jej života a poslania hlavne tým, že bude napodobňovať konanie žien, ktoré v evanjeliu vystupujú v sprievode Ježišom a pri zrode cirkvi. K dosiahnutiu tohto cieľa je nutné lepšie a dôkladnejšie uvažovať o antropologických a teologických základoch mužských a ženských životných podmienok a skúmať poriadok stvorenia a Božieho plánu, ako bol vyjadrený na začiatku a ako sa rozvíjal v celých dejinách. Žena je povolaná k základnému cirkevnému apoštolátu, t.j. k hlásaniu evanjelia a tým aj ku katechéze, k odovzdávaniu viery a k teologickému štúdiu. Je povolaná k rozlišovaniu toho, čo povznáša alebo uráža dôstojnosť ľudí ako osôb, dôstojnosť prostredí a spoločnosti."

V priebehu synody v roku 1987 sa zdôrazňovalo, že sa laici majú stále viac zapájať do služieb cirkvi. Pod vedením generálneho tajomníka synody arcibiskupa Jána Schotte teraz pracuje zvláštna komisia, ktorá rieši "otázky cirkevných služieb". Hovorí sa, že táto komisia chce umožniť aj ženám, aby mohli vykonávať službu mništrantskú a lektorskú.

D u c h s v ä t ý p ô s o b í , k d e t r e b a

Potom čo II. vatikánsky koncil označil cirkev pojmom ľud Boží, ktorý zjednotila jednota Otca, Syna a Ducha svätého, a v Dekréte o apoštoláte laikov bolo laické hnutie, vedomé si svojej zodpovednosti za cirkev a svet, označené za výsledok pôsobenia Ducha svätého, už dnes nemôžeme hovoriť o laikoch ako tých, ktorí /na rozdiel od klerikov/ nemajú žiadne práva, ale majú svoje zvláštne úlohy: pôsobiť ako kresťania v celom svete aj v jeho politických štruktúrach. Pápežský dokument dodáva: "Musí sa to konať vždy so slobodou Ducha svätého, ktorý pôsobí kde je potrebné, ale aj v jednote s bratmi v Kristovi, najmä s pastiermi. Oni musia posúdiť správnosť a náležitosť uplatnenia chariziem. Nie však preto, aby pôsobenie Ducha Svätého tlmili, ale aby všetko preskúmali a ponechali čo je dobré."

/Z mesačníka Svjetlo riječi, č. 72, redakčný článok/

RIADIŤ SA PODĽA BOŽIEHO ZÁKONA

/Mravná norma encykliky "Humanae vitae" a pastoračná úloha/

So zreteľom na nedávno uverejnený príspevok známeho morálneho teológa k náuke cirkvi vzhľadom k encyklike "Humanae vitae", ktorý mal v tlači veľký ohlas, podávame nasledujúce vysvetlenie.

V uplynulých týždňoch došlo k početným kritickým, mnohokrát dokonca závažným útokom na manželskú morálku, ako je predkladaná učiteľským úradom cirkvi a zvlášť encyklikou Pavla VI. Humanae vitae.

Boli vznesené pochybnosti vzhľadom k výkladom tejto náuky, ktoré boli hodnotené ako neúmerne prísne a neústupné, a boli vyslovené vážne obavy, že cirkev stratí vážnosť a už ju nebude počúvať dnešný kresťan a veľký počet veriacich, ak ďalej povedie mravnú líniu encykliky Humanae vitae takými výkladmi.

Oznamovacie prostriedky nemlčali. S často nemiestnym zjednodušovaním a nesprávnymi interpretáciami znovu roznečovali pochybnosti a obavy niektorých teológov a vyvolali nemalý chaos medzi veriacimi. Všeobecne povedané vychádzajú pochybnosti a obavy od tých manželských dvojíc, pre ktoré je obtiažne sa riadiť mravnou smernicou vzhľadom k zodpovednému odovzdávaniu života, to znamená normou, ktorá zodpovedá pastorálnej citlivosti a starostlivosti.

Nechýba však súvislosť so špecifickými otázkami učenia, napr.: predložený výklad niektorých tradičných prvkov; tvrdenie, že pre niektoré konkrétne mravné zásady neexistuje biblický podklad /ako norma, ktorá zakazuje zamedzenie počatia/; odvolávanie sa skôr na teologický zameraný základ mravnej problematiky /úvaha o dôsledkoch/; domáhanie sa práv osobného svedomia vzhľadom k učiteľskému úradu cirkvi. Námietky sú často formulované bez tej vedeckej presnosti, ktorá je znakom vážneho teologického uvažovania. Často sa používajú dokonca nenávistné a zarážajúce osobné útoky.

1. Každý manželskej dvojici, ktorá má ťažkosti, iste patrí veľká pozornosť a láska, predovšetkým keď rozmanité, nie iba osobné, ale i hospodárske a spoločenské životné pomery sťažujú plnenie morálnych povinností.

Cirkev ako učiteľka a matka je povolaná k tomu, aby sa inšpirovala postojom svojho Majstra, od ktorého dostáva pastoračnú lásku k blížnemu. Je to postoj plný lásky, porozumenia, trpezlivosti a milosrdenstva, ale súčasne jasný a pevný postoj v hlásení a predkladaní pravdy a morálnych smerníc, ktorých zachovávanie je putným predpokladom pravdivého a plne ľudského života a cesty ku svätosti, ku ktorej sme všetci povolani.

Ako svedčia evanjeliá, pravda a milosrdenstvo sa navzájom prelínajú a vytvárajú jedinečný a nedeliteľný postoj nášho Pána Ježiša. Zvlášť významný a príkladne jasný je Ježišov postoj k hriešnici a jeho slová k nej: "Nikto ťa neodsúdil?... Aní ja ťa neodsudzujem. Choď a už nehreš!" /Jn 8, 10-11/. Tým, že nazýva menom dobro a zlo, neporušuje Ježiš mravnú pravdu, ale naopak, ju celkom jasne potvrdzuje. A žene, ktorá zhrešila a ľutovala to, ponúka svoju milosrdnú lásku. Vedie ju naspäť k pravde a ku spásu.

A tak láska a duchovná starostlivosť voči manželským dvojiciam, ktoré sú v ťažkostiach, nemôže byť nikdy oddelená od pravdy, ak im chceme ozaj pomôcť, rovnako ako nemôže byť zrušená alebo zmenšená povinnosť nazývať menom dobro a zlo. V tomto zmysle povedal Pavol VI. vo svojej encyklike: "V ničom nezľaviť zo spasiteľnej náuky Kristovej je vynikajúca forma lásky k dušiam." /Humanae vitae, 29/

Povinnosť nazývať menom dobro a zlo v oblasti zodpovedného odovzdávania života splnil Pavol VI. s vernou láskou ku Kristovi a k dušiam najmä svojou encyklikou *Humanae vitae*. V plnom súhlase s II. vatikánskym koncilom a so spomenutou encyklikou plnil svoju povinnosť Ján Pavol II. a robí to aj naďalej.

2. K tejto jasnej povinnosti patrí potvrdenie toho, že morálna zásada encykliky *Humanae vitae* týkajúca sa zamedzenia počatia nepripúšťa žiadnu výnimku, lebo zakazuje akt, ktorý sám osebe odporuje poriadku. Taký výklad vôbec nie je prísnou a neústupnou interpretáciou morálnej zásady. Je to jednoducho jasné a výslovné učenie Pavla VI., na ktoré častejšie nadväzuje a vysvetľuje terajší pápež.

V *Humanae vitae* čítame: "Ak je niekedy ozať dovolené trpieť menšie mravné zlo, aby nedošlo ku zlu väčšiemu, alebo aby sa dosiahlo väčšie dobro, nie je dovolené ani z najzávažnejších dôvodov konať zlo, aby z neho vzišlo niečo dobrého, t.j. robiť predmetom pozitívneho úkonu vôle niečo, čo je vnútorne nesprávne a preto nedôstojné ľudskej osoby, aj keď sa to robí s úmyslom zachovať alebo podporiť dobro osobné, rodinné alebo spoločenské." /čl. 14/

Toto nie je v žiadnom prípade teologická mienka, ktorá je predložená k voľnej diskusii, lebo ako Ján Pavol II. dňa 5. 6. 1987 so zvrchovanou jasnosťou zdôraznil, "to, čo učí cirkev o zamedzení počatia, nepatrí k námetom, o ktorých môžu teológovia slobodne diskutovať. Učiť niečomu opačnému znamená viesť mravné svedomie manželov na scestie."

3. Kresťanská morálna tradícia vždy rozlišovala medzi "pozitívnymi" normami /ktoré nabádajú k nejakej činnosti/ a "negatívnymi" normami /ktoré zakazujú niečo robiť/. Navyše neustále a jasne potvrdzovala, že negatívne normy, ktoré zakazujú činy, ktoré sú samé osebe porušením poriadku, nepripúšťajú žiadne výnimky. Lebo tieto činy sú z morálneho hľadiska na základe svojej vnútornej štruktúry, teda samé v sebe a samé zo seba "neusporiadané", to znamená sú v rozpore k osobe v jej špecifickej dôstojnosti ako osoby. Práve z tohto dôvodu sa z morálneho hľadiska nemôžu zmeniť na činy "usporiadané" žiadnym subjektívnym úmyslom a žiadnou subjektívnou okolnosťou, ktoré nemôžu zmeniť ich vnútornú štruktúru.

Medzi tieto činy patrí aj zamedzovanie počatia: samo v sebe a samo pre seba je vždy mravným "neporiadkom", pretože objektívne a vo svojej podstate /nezávisle na subjektívnych úmysloch, motívoch a situáciách/ je v rozpore s prirodzeným výrazom "bezvýhradného vzájomného sebadarovania manželov" /apoštolský list *Familiaris consortio*, čl. 32/.

Tá istá kresťanská morálna tradícia tiež vždy potvrdzovala rozdiel - nie však protiklad - medzi objektívnym "neporiadkom" a subjektívnou vinou. Ak teda ide o to hodnotiť subjektívne morálne konanie s nutným zreteľom k ustanoveniu, ktoré zakazuje vnútorný "neporiadok" pri zamedzení počatia, je celkom oprávnené prizerať patrične k rozličným faktorom a aspektom konkrétneho jednania určitej osoby - nie iba k jej úmyslom a pohnútkam, ale ajk rôznym životným podmienkam a v prvom rade ku všetkým príčinám, ktoré môžu ovplyvňovať jej svedomie a jej slobodnú vôľu. Táto subjektívna situácia nie je schopná síce nikdy zmeniť na "poriadok" to, čo je vnútorným "neporiadkom", avšak môže v rozličnej miere ovplyvniť zodpovednosť konajúcej osoby. Ako je známe, je to všeobecná zásada, ktorá sa aplikuje na každý morálny, teda aj vnútorný "neporiadok". Aplikuje sa teda aj na zamedzenie počatia.

V tejto línii sa právom vyvinul nielen v morálnej a pastorálnej teológii, ale aj v oblasti pokynov učiteľského úradu samotného pojem "zákon odstupňovania". Tento zákon však v žiadnom prípade sa nesmie zamieňať s neprijateľným "odstupňovaním zákona", ako objasňuje spomínaný apoštolský list Familiaris consortio. /por. čl. 34/

Pri hodnotení osobnej zodpovednosti sa musíme odvolávať na svedomie subjektu. Podľa svojej prirodzenosti a zamerania musí byť svedomie "čisté" /por. 2 Tim 1, 3/, schopné "pochtivo učiť pravdu" /2 Kor 4, 2/. Mravné svedomie kresťana, t.j. člena cirkvi, má konačne vnútornú cirkevnú formáciu, ktorá ho robí otvoreným, aby počúvalo pokyny učiteľského úradu cirkvi. II. vatikánsky koncil sa obracia na manželov a píše: "Nech si kresťanskí manželia uvedomia, že spôsob svojho konania nemôžu určovať podľa svojej ľubovôle, ale že vždy sa musia riadiť svedomím, ktoré sa má prispôbovať Božiemu zákonu, a že majú byť učenliví voči učiteľskému úradu cirkvi, ktorý tento zákon vo svetle evanjelia spoľahlivo vysvetľuje" "Gaudium et spes, čl. 50/.

Všetkým, ale najmä kňazom a duchovným vodcom je zverená úloha, aby sprevádzali manželské dvojice trpezlivosťou a statočnou láskou a aby im pomáhali formovať ich svedomie tak, aby usudzovalo podľa pravdy, a aby sa starali o stále intenzívnejší duchovný život, ktorý je potrebný na to, aby v málo priaznivom alebo celkom nepriaznivom sociálnom a kultúrnom prostredí chápali požiadavky Božieho zákona a žili podľa nich. Konečne morálni teológovia, ak nechcú byť v rozpore s etickými povinnosťami povolania toho, kto študuje a prednáša morálnu náuku cirkvi, nesmú svedomím manželov klásť prekážky na ceste k pravdivosti ich lásky. To sa stáva najmä vtedy, keď sa rozduchávajú pochybnosti a keď sa vytvára zmätok protestami /kontestáciami/ proti opakovane potvrdzovaným smerniciam učiteľského úradu cirkvi.

4. Pochybnosti a obavy, vyslovené v prebiehajúcej diskusii vedú k zásadnej otázke: k otázke učiteľského úradu cirkvi.

Dáva sa najavo vážna obava o "vierohodnosť" učiteľského úradu u veriacich. Prečo sa však otvorene neprizná, že jedným - a nie posledným - z dôvodov, ktoré takú "vierohodnosť" poškodzujú a porušujú, je práve koncentrovaná a systematická kontestácia, ktorú niektorí teológovia stále znovu rozpútávajú proti encyklike Humanae vitae a potom proti listu Familiaris consortio?

Medzi veriacimi sa vyvolávajú zmätky, ak sa aj zo strany niektorých teológov hovorí o výrokoch učiteľského úradu a pritom sa zamlčuje alebo prekrúca jeho špecifická povaha a pôvodná funkcia. Ako by mal vedieť každý veriaci, nemôže byť učiteľský úrad cirkvi správne interpretovaný, ak sa berú na to rovnaké kritériá, ktorých sa užíva pre humanitné vedy, alebo ak sa odvolávajú na rýdzo sociokultúrne kritérium väčšinového súhlasu s ním. Naopak, iba vo viere možno správne chápať a plne súhlasiť s učiteľským úradom, lebo je darom Ducha Ježiša Krista, jeho cirkvi pre autentickú službu, to znamená z moci Kristovej autority "pre vieru a uplatnenie na mravný život" /Lumen gentium, čl. 25/.

Tu si zasluhujú zmienky slová Pavla VI., ktoré adresoval kňazom: "Obraciam sa na vás s dôverou. Vašou prvou úlohou - najmä tých, ktorí vyučujú morálnu teológiu - je vysvetľovať bez dvojzmyselnosti náuku cirkvi o manželstve. Vy prví vo výkone svojho povolania sa snažte byť príkladom lojálneho vnútorného a vonkajšieho kladného postoja k učiteľskému úradu cirkvi. Kladný postoj, ako viete, je zdravý nielen z uvedených dôvodov, ale skôr z dôvodu svetla Ducha sv., ktorým sú zvlášť obdarení pastieri cirkvi na objasňovanie pravdy"/por. Lumen gentium, čl. 25, Humanae vitae, čl. 28/. A ďalej: "Hovorte s dôverou milovaní synovia, presvedčení

o tom, že Duch Boží, ktorý pomáha učiteľskému úradu v predkladaní náuky, osvecuje tiež vnútri srdcia veriacich a vyzýva ich k ich súhlasu" /tamtiež, čl. 29/.

Nie je málo tých, ktorí vyčítajú učiteľskému úradu cirkvi ne-miestnu neústupnosť v morálnych problémoch manželského života, týkajúcich sa najmä lásky a života. To vraj je mylné a nebezpečné zdôrazňovanie, ktoré sa vraj - vzhľadom na úplnú pravdu - zdržuje jednostranne pri vedľajších veciach a neprihliada k hierarchii pravdy.

Takáto neústupnosť môže rozčuľovať tých, ktorí nesúhlasia s učením cirkvi a ktorí by radšej dali prednosť mlčaniu alebo "modernému pertraktovaniu". Je to však neústupnosť, ktorá je celkom oprávnená, ak uvážime, že po teologickej stránke je sexualita zakorenená v človekovi stvorenom "na obraz Boží": "Boh teda stvoril človeka ako svoj obraz, ako obraz Boží ho stvoril. Ako muža a ženu ich stvoril." /Gen 1, 27/ A sexualita dostáva na antropologickej rovine celkom zvláštny, až existenciálny dôraz v podstatnom povolaní osoby k láske.

Týmto učením o manželskej morálke prejavuje učiteľský úrad cirkvi zvlášť hlbokú úctu k Bohu a k jeho plánu a tým aj k dôstojnosti ľudskej osoby.

/Originál taliansky v Osservatore Romano zo 16. 2. 1989/

O FARSKÝCH RADÁCH A ĎALŠÍCH INICIATÍVACH V CIRKVI

Vo svojom liste z 23. apríla 1988 adresovanom katolíckym veriacim v Československu napísal kardinál Tomášek okrem iného: "Je správne, keď ako občania uplatňujete svoje práva voči svetskej moci. To však nie je všetko, čo máte možnosť robiť. Je potrebné ujať sa svojich práv aj fakticky. Litera zákona síce veľmi zužuje náboženský život katolíkov, ale odopiera sa ním aj mnohé, čo nezakazuje zákon, ale okrem zákonnej kompetencie ľudia poverení verejnou správou. Ale v každom právnom štáte platí zásada: všetko, čo nie je zakázané, je povolené - rozumie sa zákonom, nie ľubovôľou niekoho. Nebojte sa teda napr. uskutočňovať plný cirkevný život v duchu II. vatikánskeho koncilu vo farnostiach, aj mimo nich. Na vás je tiež, aby ste boli oporou knazom, ktorí sa po minulých skúsenostiach boja straty možnosti slúžiť vám verejne..."

V podaní vláde ČSSR tlmočím vašu požiadavku zásadnej zmeny postoja štátu k cirkvi a k veriacim, najmä, že sa neuspokojíte s malými ústupkami z milosti namiesto rešpektovania práv a medzinárodných záväzkov. Je potrebné dosiahnuť také riešenie, ktoré by zamedzilo zasahovanie štátu do vnútorného života cirkvi: tak chápem požiadavku odluky cirkvi od štátu obsiahnutú v petícii."

Ako podľa tejto výzvy otca kardinála majú postupovať veriaci katolícki laici? Je niekoľko možností ich pôsobenia. Je to predovšetkým podľa dekrétu II. vatikánskeho koncilu O apoštoláte laikov a najnovšie podľa apoštolskej exhortácie Jána Pavla II. Christifideles laici / z 30. 12. 1988/, v ktorej sme my laici znovu povzbudzovaní k ešte väčšej a všestrannejšej aktivite. Veľká je rozmanitosť jej foriem /čl. 19 Dekréty/. Niektoré formy apoštolátu laikov uznáva hierarchia výslovne, i keď nie rovnakým spôsobom /čl. 24 Dekréty/. Tie formy združení, ktoré vyžadujú cirkevný súhlas /napr. biskupskej konferencie/, sa však nemôžu pokladať za nezákonné len preto, že zo známych dôvodov u nás nejestvuje príslušný cirkevný orgán, ktorý by ich činnosť schválil.

Laici sa však môžu uplatniť aj vo farských a diecéznych radách, ktoré sú dvojaké: rada pre hospodárske záležitosti /ekonomická/, ktorá je povinná, a pastoračná rada, ktorá je povinná, ak to nariaďuje biskup. O týchto radách si treba povedať podrobnejšie, pretože po výzve otca kardinála sa niekde začali neoficiálne vytvárať z laikov takéto rady. Preto nie je väčšinou známe ich zloženie a činnosť ani cirkevným predstaviteľom a u svetskej moci vyvolávajú predstavy podzemnej cirkvi, nelegálnych cirkevných štruktúr a podobne. Vyvolávajú aj nepokoj, aj nedorozumenie medzi niektorými veriacimi.

Pre informáciu uvádzame články Kódexu kánonického práva týkajúce sa uvedenej oblasti:

Hlava V. Pastoračná rada /diecézna/

C. 511. Ak sú pre to pastoračné okolnosti, nech je v jednotlivých diecézach zriadená pastoračná rada, ktorej úlohou je pod biskupskou právomocou sledovať pastoračnú činnosť v diecéze, uvažovať o nej a predkladať praktické závery.

C. 512. §1. Pastoračnú radu tvoria veriaci kresťania, ktorí sú v plnom spoločenstve s katolíckou cirkvou, jednak klerici, aj členovia inštitútov zasväteného života a tiež laici, ktorí sú vybraní spôsobom stanoveným diecéznym biskupom.

§2. Veriaci, ktorí sú navrhovaní do pastoračnej rady, nech sú vybraní tak, aby naozaj reprezentovali celú časť Božieho ľudu, ktorá tvorí diecézu, vzhľadom na rôzne kraje diecézy, rôzne sociálne podmienky a zamestnania, a tiež so zreteľom na účasť na apoštoláte ako jednotlivcov tak aj spoločenstiev.

§3. Do pastoračnej rady nech sú navrhovaní iba veriaci kresťania, ktorí vynikajú istotou viery, dobrými mravmi, múdrosťou a rozvahou.

C. 513. §1. Pastoračná rada sa zriaďuje načas podľa predpisu štátu, ktorý dáva biskup.

§2. Pri uprázdnení biskupského stolca pastoračná rada zaniká.

C. 514. §1. Pastoračnú radu, ktorá má iba poradný hlas, môže podľa potrieb apoštolátu zvoliť a jej predsedať iba biskup; jedine on je kompetentný zverejniť, čo bolo na pastoračnej rade prejednané.

§2. Pastoračná rada nech je zvolaná aspoň raz do roka.

Hlava VI. Farnosti...

C. 536. §1. Ak je to vhodné podľa úsudku diecézneho biskupa a po vypočutí knazskej rady, nech sa v každej farnosti zriadi pastoračná rada, ktorej predseda farár a v ktorej by veriaci kresťania spolu s tými, ktorí zo svojho úradu majú účasť na pastoračnej práci vo farnosti, prispievali k rozvoju pastoračnej činnosti.

§2. Pastoračná rada má iba poradný hlas a riadi sa smernicami, ktoré vydal diecézny biskup.

C. 537. V každej farnosti nech je rada pre hospodárske záležitosti, ktorá sa riadi okrem smerníc všeobecného práva aj smernicami vydanými biskupom. Podľa týchto smerníc vybraní veriaci laici v rade poskytujú pomoc pri správe farského majetku, bez ujmy predpisu C.532.

C. 532. Farár je vo všetkých právnych záležitostiach právnickou osobou; nech sa stará, aby majetok farnosti bol spravovaný podľa predpisov C. 1281 - 1288.

/Podľa článku A. Navrátila v "Kresťanských obzoroch"/

Milý milosrdný Samaritán,

už dlhší čas sa Ti chystám napísať, ale stále som nemala Tvoju adresu. Našla som ju až dnes, v piatej kapitole sv. Matúša. Že ma to nenapadlo hneď! "Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo." Kam inam dopis adresovať, keď nie do nebeského kráľovstva? Presnejšiu adresu by som asi sotva niekde našla.

Spomenula som si na Teba koncom minulého roku, keď sa tu zrazu vynorila tá hrba Tvojich potomkov. Ani som netušila, že ich do Čiech toľko prišlo. Žili v skrytosti, ale to zemetrasenie v Arménsku nimi zatraslo tak, že vybehli do ulíc a zrazu ich bolo vidieť: dávali oblečenie, potraviny, peniaze, i svoju krv. A niektorí mladí sa dokonca ponúkli, že radi obetujú prázdniny a pomôžu vlastnými rukami budovať zničené mestá. Však práve preto hneď pán kardinál ustanovil Výbor kresťanskej pomoci.

S radosťou som rozprávala niekoľkým ľuďom, pripútaným na lôžko, čo sa deje vonku. Mláčky počúvali a potom mi jeden z nich za všetkých ostatných povedal: "To je síce pekné, čo robíte pre Arménsko, ale čo robíte pre nás, ochrnutých, vozíčkárov, chorých a opustených, ktorých máte medzi sebou, o poschodie vyššie, o dva domy ďalej...?" Začervenala som sa. Kto z nás môže povedať, že má čisté svedomie? Hneď sa mi vybavilo, čo som nedávno vykonala. V kostole som videla inzerát: "Hľadáme opatrovatelku - gazdinú pre ochrnutú mamičku dvoch detí, na štvrtky a piatky." Prečítala som to za chôdze, rýchlo sa v duchu ospravedlnila, že predsa chodím do práce a ponáhľala som sa ďalej. Za nejaký čas som zistila, že ten inzerát tam visí stále. Opäť som šla ďalej: "To už určite niekto zariadil, veď to tu visí už aspoň mesiac." Až keď ma jedna veriaca upozornila, že telefónne číslo uvedené v inzeráte začína rovnakým trojčíslím ako moje číslo, ráčila som sa obťažovať a číslo som vytočila. A zistila som, že zariadené nie je nič. Až potom som pustila svoje svedomie ku slovu a prestala mu skákať do reči. Povedalo mi to pekne z plných pľúc: "Štvrtky a piatky nemôžeš, to je pravda, ale spomen si, ako si poradil milosrdný Samaritán, keď už musel ísť ďalej. Jednoducho to zariadil v najbližšom hostinci. A ty si nezariadila vôbec nič!" Našťastie aj s tým Pán počítal a dal nám možnosť tieto prehmaty dať do poriadku vo sviatoch zmierenia.

Ale čo ďalej? Vo veľkých mestách je to naozaj problém. Ľudia sa nepoznajú, dokonca i kresťania sa poznajú len z videnia z kostola a veľmi sa o seba navzájom nestarajú. Vďaka Bohu nie som sama, koho tento problém páli a nenechá ho spať. Chceli by sme s Božou pomocou nájsť všetkých tých našich "najmenších", všetkých trpiacich a opustených a nejako im uľahčiť. Veď niekedy stačí málo: trebárs návšteva v domove dôchodcov, alebo pohľadnica poslaná z výletu či blahoželenie k sviatku, drobný nákup, čítanie slepému, upratanie, láskavé slovo, dohliadnutie na deti, veď to poznáš. O všetom nezabudnúť na žiadneho z potrebných, to je nad ľudské sily. Ale keď si nad tým vezmeš patronát Ty a pomôžeš nám, iste sa to podarí. Určite máš v každej farnosti niekoľko svojich pravnikov a právnučiek. Pošli ich, prosím Ťa, za miestnym pánom farárom, nech sa s ním dohovoria, ako na to. O niektorých chorých bude vedieť on, iných budú musieť vyhľadať sami. Niekde sa už vžila farská inzertná služba, kde môžu tí, čo potrebujú, požiadať o pomoc a tí zdraví pomoc ponúknuť. Na vidieku sa ľudia viac poznajú, ale vo veľkých mestách sa asi bez niečoho podobného nezaobídeme. Na všetko tí Tvoji potomkovia asi sami nestačia, ale keď zapoja do práce väčšie deti, študentov a mladších dôchodcov, tak to zvládnú. Ško-

da, že sa mamičky od malých detí tak ponáhľajú do zamestnania. Keby zostali dlhšie doma, mohli by si nielen užitočne neopakovaťné radosti materstva, ale mohli by sa postarať i o svojich starých rodičov a susedov. Za Tvojich čias to tak asi bývalo. Aj keď ani vtedy to nebolo jednoduché. Viem, ľudská ľahostajnosť je stará ako samo ľudstvo. Keď sme už pri tom, až mi budeš písať, napíš, čo sa stalo s tým kňazom a levitom, čo šli vtedy pred Tabou z Jeruzalema do Jericha. A čo tí lupiči? Veľmi by ma zaujímalo, ako to s nimi dopadlo. V Písme už ďalej o nich nie je reč, ale ja dúfam, že sa dali na pokánie a Božie milosrdenstvo že ich zachránilo. Zo srdca by som im to priala. Sama veľmi dobre viem, ako ľahko človek urobí chybu.

Ako vidíš, vôbec sa tu nenudíme, práce máme dosť a budeme Ťi vďační za každú pomoc, za každého pomocníka i za každú radu. A hlavne nám tam vyprosuj Božie požehnanie.

S vďakou Tvoja Mária Magdaléna

P Í S E Ň B O J O V N Í K A

Já nemám rád se schovávat
a pláštěm hrát dle větru,
dnes přichvátit vše Pavlu snad
a zítra zase Petru,
vždy držet s tím, kdo vyhraje,
jak zbabelců je zvykem...
Vždy stojím tam, kde PRAVDA je,
a ctným jsem bojovníkem!

Já nestydím se za svůj meč
a život dávám v sázku!
To jest jen chytrých vlků řeč,
že Kristus kázal lásku.
Já pravou láskou rozumím:
CHTÍT SVOBODU SVÝCH BRATRŮ,
CHTÍT PRAVDU, DOBRO... A to vím!
Tak milovat znám za tři!

Však nenávidím tyranů
a jejich janičářů
a kriklounů, co za bakšiš
jim chtivě tlačí káru.
Nic neroste, nic nekvete,
kam šlápne jejich noha...
Chci národ MOUDRÝ, SVOBODNÝ,
jenž bojí se jen Boha!

A proto směle harcuji
a nebojím se rány,
až všechny spáče zburchuji
a zborím věznů brány.
Nechť soplí saň a střiká jed,
nechť od svých bratrů zkusím:
Se svatým Jirím táhnu vpřed
a draka zabít m u s í m .

Karel Dostál-Lutinov, 1902.
/prevzaté z Křesťanských obzorů č.11/89/

O POZEMSKOM VÝZNAMĚ PÚTÍ

Dôležitou súčasťou prvého roku Desiatročia bola snaha obnoviť /podľa dobrého slovenského príkladu/ aj v Čechách a na Morave tradíciu veľkých pútí. Veľmi by som si priaľ, aby táto snaha nezoslabla tvárou v tvár niektorým problémom každého začiatku a pod tlakom narastajúceho protivenstva, ale aby sa púte v budúcnosti stali uholným kameňom programu obnovy. Je napísané, že kdekoľvek sa dvaja alebo traja zhromaždíme v Jeho mene, je On s nami - ak sa nás zhromaždia tisíce či státisíce, tým bezpečnejšie môžeme dúfať v Jeho prítomnosť. Je napísané, že kto o ňom vydá svedectvo pred ľuďmi, toho i On vyzná pred Otcom - pre značnú časť tých státisícov je však práve púť tou najlepšou a často i jedinou príležitosťou, ako sa verejne prihlásiť ku Kristovi.

Púť je čímisi hlboko katolíckym a tým bytostne mnohovýrovným: patria k nej stánky s devocionáliami, strelnice a kolotoče rovnako ako precízna liturgia; individuálna sviatosť zmierenia a hlboké duchovné zážitky malých spriaznených spoločností, rovnako ako niekedy neviazané anonymita davov, zázračné obrazy a aktuálne zázraky rovnako ako verejná manifestácia. Nie je príliš prozreteľné chcieť niektorú z týchto dimenzií pútí násilne škrtnúť, o to nebezpečnejšie a priamo protikatolícke je však snaha redukovať púť len na jednu z nich. Lebo púť je ex definitione cesta s otvorenými možnosťami: na jej konci nesmú stáť iba kolotoče, ale ani jediný univerzálny návod, ako sa priblížiť k Bohu a nájsť cestu do Jeho kráľovstva. Púť ako cesta znamená predovšetkým odpútanie sa: od zväzujúceho určenia miestom, majetkom, spoločenským zaradením a v nie poslednom rade i strachom. V žiadnom prípade však nie je bezduchým rozpútaním, púhou negáciou a opozíciou: veď púť je predovšetkým nasledovaním, cieľavedomým smerovaním k onej bráne, pri ktorej sa nám radí prosieť a tĺcť - trebárs i drsne a násilnícky - aby nám bola nakoniec otvorená. Púť je čosi v onom novom poriadku Vykupiteľa, čo síce prichádza "zákon naplniť", čo však nakoniec "nemá, kde by sklonilo hlavu".

Kresťanstvo je bytostne ofenzívne náboženstvo: napriek všetkej svojej nenásilnosti a pokore odmieta každú uzavretosť a pasivitu, vyžaduje, aby evanjelium bolo hlásané všetkým národom, aby mu bolo vydávané svedectvo za všetkých okolností a aby skrz ne bola premenená celá krajina. Ježišov veľkonočný príchod do Jeruzalema je nielen dobrovoľný, ale dokonca triumfálny - je to posledná kvapka do politicko-oportunistických špekulácií Veľtrady. V tomto zmysle sú púte ako masový a manifestačný spôsob nasledovania Krista jedným z najvýraznejších prejavov kresťanskej ofenzívnosti. Uzatvorím teda svoju úvahu poukázaním na tradičnú marxistickú poučku: že totiž revolúcia je porazená vo chvíli, keď sa obmedzí na obranu a ohradí sa barikádami. A my kresťania sme predsa vo svojej podstate profesionálnymi revolucionármi, ak sa pod revolúciou chápeme ten radikálny obrat ku Kristovi, staršími označovaný ako METANOIA. Preto nech žijú púte!

Václav Benda

HNUTIE „COMUNIONE E LIBERAZIONE“ /Z poľského prekladu v čas. ŁAD/

„Comunione e Liberazione“ možno pokladať už za zrelý jav - veď má viac ako tretinu storočia. Toto talianske hnutie, ktoré vo svojich rozličných formách zoskupuje desiatitisíce členov, vzniklo roku 1954 v Miláne. Neskôr vedelo odolávať nielen vlne odporu zo strany širokých talianskych cirkevných kruhov a svetských prostredí v ťažkých pokoncilových rokoch, ale i kríze, ktorá sa roku 1968 dotkla všetkých katolíckych hnutí a to hlavne mládežníckych.

So začiatkom pontifikátu Jána Pavla II. sa situácia zmenila. Hnutie, hoci neprekonal odpor početných talianskych protivníkov,

može počítať s pochopením zo strany pápeža, na ktorého plánoch týkajúcich sa Cirkvi sa chce zúčastňovať. Osemdesiate roky sú obdobím významného rozvoja „Comunione e Liberazione“ tiež za hranicami Talianska: hnutie sa stáva postupne svetovým javom.

Vývoj

V posledných rokoch pontifikátu Pia XII., v milánskej diecéze, poznačenej podobne ako iné diecézy krízou Katolíckej akcie, vzniká „Gioventu Studentesca“ /„Študentská mládež“/.

Jej počiatky sú spojené s menom kňaza don Luigi Giussani, profesora apologetiky v arcibiskupskom seminári vo Venegono, kaplána lýcea Bercheta v Miláne a znalca severoamerického protestantizmu. Od roku 1954 zekladá v stredných školách v Miláne spoločenstvá nového typu, tzv. iniciatívy kresťanskej prítomnosti. Tieto spoločenstvá mali integrálny charakter. Bola v nich snaha spájať modlitbu s bezprostrednou vzájomnou pomocou a službou navonok, ako aj s intenzívnym kultúrnym životom. V protiklade k liberálnej tendencii oddeľovať vieru od kultúry, „Gioventu Studentesca“ navrhovala integrálnu víziu kresťanskej kultúry odpovedajúc tak globálne a nezávisle na požiadavky, ktoré kladie spoločnosť. Táto obnovená kresťanská kultúra bola myslená ako opozícia k svetským kultúram, ktoré ju chcú zničiť alebo odsunúť na okraj. Táto kultúra je teda v úplnom protiklade k individualistickému liberalizmu, ako i k ideológiám „svetských náboženstiev“ ako je napríklad marxizmus. Vzhľadom na tieto novátorské zásady „Gioventu Studentesca“ začala mať veľké úspechy a zasiahla svojím vplyvom stredné školstvo v celom Miláne ako i početné skupiny mládeže v Lombardii. Pretože misijná činnosť bola jednou zo základných zásad hnutia, súčasne sa hnutie pokúsilo získať stúpencov v Brazílii a Ugande.

Kríza /1965-1968/

Úspech, ktorý dosiahlo hnutie „Gioventu Studentesca“ rozšíril rady nepriateľov, a to hlavne vtedy, keď hnutie od roku 1962 začalo akcie proti svetským organizáciám gymnaziálnej mládeže a proti Piccolo Teatro, ktoré sa snažili o úplné zosvetštenie kultúrneho života v Miláne ako aj o získanie vplyvu v katolíckom prostredí. Na druhej strane určité cirkevné kruhy, predovšetkým Katolícka akcia považovali „Gioventu Studentesca“ za hnutie vymykajúce sa akejkoľvek kontrole. Preto roku 1965 „Gioventu Studentesca“ bola podriadená „Katolíckej akcii“. Takto okýptené hnutie sa rozvíjalo smerom, ktorý jeho tvorca nepredpokladal a v rokoch 1967-68 sa zapojilo do medzinárodnej búrky, ktorá sa vtedy rozpútala na univerzitách. V roku 1968 väčšina členov vystúpila z „Gioventu Studentesca“, aby posilnila rady rôznych študentských organizácií.

Pre tých, ktorí ostali verní tvorci hnutia a jeho programu, od tej chvíle začala nová epocha. Vracajúc sa k niekdajšiemu vzoru z obdobia pred podriadením hnutia hierarchii, tvoria paralelnú štruktúru /Kruh Karola Péguého/, ktorá umožnila rekonštruovať niekdajšiu sieť na stredných školách a milánskej univerzite, čo sa stalo v roku 1970 počiatkom „Comunione e Liberazione“.

Rozvoj „Comunione e Liberazione“ /1968-1978/

„Comunione e Liberazione“ pokračuje v základných líniách prevzatých od „Gioventu Studentesca“, pričom zdôrazňuje niektoré jej tendencie: jednota Cirkvi, oslobodenie chápané tiež ako projekt spoločenskej premeny, vytvorenie nového typu človeka. „Comunione e Liberazione“ vychádzalo z predpokladu, že premeny v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch viedli ku hegemonii laických a marxistických prúdov, a rozhodlo sa zmeniť svoju taktiku: prijíma obranné pozície, vyzýva vzoprieť sa laickému ovládaniu poľa kultúry, stavia sa proti novému konformizmu obranou slobody vo výchove a kultúre /odtiaľ zápas za zachovanie katolíckeho školstva/. Táto obranná stratégia sa

prejavuje v snahe o systematické zdôraznenie prítomnosti „Comunione e Liberazione“ v univerzitnom živote. Je to prítomnosť chápaná ako opozícia voči krajine Pavicovým hnutiam. V prvej polovici sedemdesiatych rokov „Comunione e Liberazione“ je jediným hnutím, ktoré sa stavia čelom /neraz víťazne/ proti prúdom, ktoré sú ozvenou roku 1968. Jedným z jeho hlavných protivníkov je hnutie „Kresťania v prospech socializmu“, ktoré sa usiluje zmieriť kresťanskú vieru s marxizmom. Toto hnutie malo v Taliansku v prvej polovici sedemdesiatych rokov veľký vplyv v intelektuálnych a odborových katolíckych prostrediach. Pretože zápas sa týka rovnako kultúrnej a ideologickej sféry, „Comunione e Liberazione“ sa rozhoduje vybaviť sa vhodnými prostriedkami. Preto sa od roku 1970 rozvíja veľkorysá vydavateľská činnosť /vydavateľské dielne, knižky, príručky, semináre, doškolenie/ a pokračuje systematicky v získavaní pre hnutie nových terénov a prostredí. Z javu, ktorý mal lokálny a regionálny charakter, sa „Comunione e Liberazione“ mení na hnutie celonárodné a s ďalšími generáciami členov na hnutie zahrňujúce stále nové prostredia: ku gymnazistom, študentom a profesorom sa pridávajú i klerici a tiež odborári.

Hoci sa rozvoj Hnutia stáva nesporným faktom, naráža na odpor rôznych katolíckych prostredí cirkevných i laických. Objavujú sa podozrievania, či Hnutie nemá zámer vytvoriť v Miláne konkurenčnú diecézu a v Taliansku - konkurenčnú Cirkev? Ba čo viac, „Comunione e Liberazione“ zavedzie všetkým tým, ktorí identifikujú sa s Druhým vatikánskym koncilom, vsadili na kartu otvorenosti voči svetu. Sú hotoví považovať „Comunione e Liberazione“ za pokus o návrat k starým formám, keďže tam, kde „Comunione e Liberazione“ vedie zápas proti laickej kultúre, oni chcú viesť dialóg viery s modernými kultúrami. „Comunione e Liberazione“ nerada videná Biskupskou konferenciou, odmietnutá Katolíckou akciou začína sa nachádzať za záclonou.

Vzhľadom na vplyv rôznych činiteľov sa však situácia začína postupne vyjasňovať. Aby mohla biskupská hierarchia odpovedať laickej ofenzíve v zákonodárstve a v kultúre, rozhoduje sa privolať všetkých eventúálnych spojencov. Tak i „Comunione e Liberazione“ bola v roku 1974 požiadaná o pomoc v zápase v súvislosti s referendum o rozvode. Tento zápas, hoci celkove prehraný, posilnil presvedčenie Hnutia o jeho úlohe v talianskom katolicizme. Analýza výsledkov referenda utvrdila „Comunione e Liberazione“ v presvedčení, že katolicizmus v Taliansku je teraz v menšine, a že sa rodí nutnosť postupného pokresťančovania krajiny. V polovici sedemdesiatych rokov začala zas krajná Pavica ostrú kampaň proti „Comunione e Liberazione“. V rokoch 1975-78 sa sídla Hnutia stali objektami častých bombových útokov. V tejto atmosfére ofenzívy „Comunione e Liberazione“ postupne získava sympatie a podporu zo strany Cirkvi.

„Ludové hnutie“ - svetské rameno „Comunione e Liberazione“

Zápas, ktorý sa rozpútal pri referende o rozvodoch v roku 1974, ako i predchádzajúci zápas za slobodu školstva, situujú hnutie „Comunione e Liberazione“ už nielen za pôdu nábožensko-kultúrnu, ale aj politickú. Práve z tohto ovzdušia sa rodí 1975 roku „Ludové hnutie“, ktoré sa na politicko-spoločenskom základe, na základe „konkrétnych akcií“ podujím brániť program „Comunione e Liberazione“, zatiaľ čo Hnutie /CeL/ sa bezprostredne neangažuje v politických akciách. Svojou účasťou v zápasoch spojených s jednotlivými celoštátnymi referendumami /hlavne s referendumom o prerušení tehotenstva/ „Ludové hnutie“ stojí pred nutnosťou vymedziť svoju pozíciu v politickom systéme Talianska. Spočiatku sa vyjadruje za činnosť v rámci Kresťanskej demokracie, ktorá sa však stavia neochotne k rozhodne laickému hnutiu. Pod vedením svojho neobyčajne charizmatického vodcu, Roberta Formigoniho, „Ludové hnutie“ si dobýva právo na existenciu v talianskom politickom systéme a tiež umožňuje „Comunione e Liberazione“ preniknúť do kruhov politickej elity.

Úplné uznanie Hnutia Cirkvou.

Situácia „Comunione e Liberazione“ sa významne zlepšila v posledných rokoch pontifikátu Pavla VI., ale až po nástupe Karola Wojtyły na Apoštolský stolec bolo toto hnutie oficiálne schválené. Od roku 1978 Ján Pavol II. mal časte možnosť vyjadriť svoje sympatie k Hnutiu alebo sa zúčastniť na jeho najvýznamnejších podujatiach /napríklad na každoročnom stretnutí v Ríme v roku 1982/.

Na kultúrnej rovine už roku 1978 „Comunione e Liberazione“ oznamuje svoju prítomnosť masovokomunikačnými prostriedkami. Snaha vybudovať si pozíciu v katolíckej tlači viedla k vytvoreniu skutočného tlačového štábu: denník „L'Avenire“, týždenník „Il Sabato“, mesačník „Communio“, a tiež k zlepšeniu pozície vo vydavateľskej oblasti. Konečne v roku 1980 „Comunione e Liberazione“ prišla s iniciatívou organizovať medzinárodné stretnutie pre rozvoj priateľstva medzi národmi v Rimini. Toto veľké kultúrno-náboženské stretnutie dáva pochopiť, aký význam dosiahlo Hnutie v Taliansku v osemdesiatych rokoch a ako hlboko ovládlo prostriedky spoločenského dialógu.

Zmedzinárodnenie Hnutia.

Misijná činnosť „Gioventu Studentesca“ zaviedla Hnutie až do Ugandy, Brazílie a Zairu. „Comunione e Liberazione“, hneď ako prekonal krízu v roku 1968, rozšírilo svoj vplyv v týchto krajinách a začalo pracovať aj v iných /napríklad Chile/. Zároveň „Comunione e Liberazione“ sa rozvíja v krajinách Západnej Európy. Jej hlavnými centrami sa stali Švajčiarsko, Španielsko, Belgicko a Nemecko. Hlavným problémom je prispôbovanie sa Hnutia miestnym tradíciám. Je to zvlášť ťažké tam, kde je narušená jednota katolíkov a kde do správania ľudí silne prenikol proces laicizácie spoločstva, ako napríklad vo Francúzsku. „Comunione e Liberazione“ sa tam pokúša o akcie „návratu“, široko využívajúc masovokomunikačné prostriedky ako svetské tak i náboženské: vydavateľstvá, tlač a rozličné kultúrne podujatia. Bezrosporne jej najväčším tromfom je schopnosť viesť otvorený dialóg s rôznorodými prostrediami neraz vzdialenými od kresťanstva.

„Comunione e Liberazione“ vznikla v predvečer II. vatikánskeho koncilu ako jedna z odpovedí na krízu tradičných katolíckych mládežníckych organizácií. Je založená na návrhu formy „kresťanskej prítomnosti“ vhodne asimilujúcej tradičné i moderné prvky. Tradícia - keď ide o návrat k oceneniu modlitby, služby a poslania. Moderné metódy znamenajú systematické využívanie najnovších všeobecne zrozumiteľných techník spoločenského dialógu. Program „Comunione e Liberazione“ zapadá do tradície integrálneho katolicizmu: odmieta každý dualizmus medzi duchovnosťou a dočasnouťou a medzi vierou a kultúrou. Kresťanská prítomnosť v spoločensťve má byť plnou prítomnosťou zahrnujúcou všetky oblasti života: kultúrnu, sociálnu i politickú. Cieľom, ktorý si stavia „Comunione e Liberazione“, je budovanie katolíckej spoločnosti schopnej odolávať laickej, medziiným marxistickej hegemonii.

Ak sa pozeráme z časovej perspektívy, môžu sa nám zdať výsledky „Comunione e Liberazione“ nedostatočné. Najväčšie zápasy v Taliansku v otázke rozvodu a prerušenia tehotenstva sa žiaľ prehrali, sekularizácia talianskej spoločnosti veľmi rýchle postupuje. Predsa však sa Hnutie pričínilo iné nasmerovanie súčasného procesu laicizácie, o urýchlenie krízy talianskeho marxizmu a o skončenie bojovej ateizácie. Nemení to však skutočnosť, že taliansky katolicizmus prežíva teraz úpadok, a že v tejto situácii „Comunione e Liberazione“ zostáva najdynamickejšou a najsilnejšou orientáciou vystupujúcou popri iných pokoncilových apoštolských hnutiach.

H. Portelli

Pozn. o autorovi: Hugues Portelli prednáša politické vedy na univerzite v Nanterre.

KATOLÍCKY MESAČNÍK: pag. 37

raccolta samizdat
© www.charta77.org

STRACH PRED NAŠIMI PRIATEĽMI

Keď boli v prvotnej cirkvi kresťanmi, značilo to, že v ich vnútri došlo k radikálnej zmene, čo vyžadovalo aj zmenu v ich živote navonok. Nemohlo už stačiť to, čím boli aj bez Krista. Nestačilo už byť spravodlivým, čestným, umierneným, dobrosrdečným. Takými mali byť už prv, než sa začali nazývať kresťanmi. Dobrý pohan je povinný už preto, že je človek, mať spomenuté dobré vlastnosti. Kto však je pokresťaný, má byť lepší než čo sa žiada od dobrého pohana. Nie že by mal týmito jeho čnosťami pohrdáť, ale má si byť vedomý toho, že stupeň čnosti, ktorý sa hodí pre dobrého pohana, pre neho ako kresťana už nestačí.

Pokresťaný človek dnes žije vo svete, ktorý neprikladá kresťanovi a dokonca Kristovi žiadnu cenu. Žije vo svete dobrých a menej dobrých pohánov. Tento svet je pohanský vo svojom zmyslení aj v živote. Betlehem je pre neho dojemnou rozprávkou, Kalvária mytologickou tragédiou. Čnosťou je pre tento svet denný kúpeľ. Nebo je pre neho kusom lákavej torty vo vzduchu, a peklo len strašením čertovým vrecom.

Svet, v ktorom žijeme, považuje za dobrý ten román, pri ktorého čítaní sa zabavíme a oddýchame si, aj keď to spôsobuje škazu v našej duši. Rozvod nie je pre tento svet ničím nesprávnym, lebo Miškova druhá žena Jana miluje iného muža, a láska na to predsa dáva právo. Tento svet sa usmieva povýšene nad hriechami tela, pretože sú to len prejavy bujnej krvi a zvodných očí. Šaty nemajú podľa neho úlohu zakrývať, ale odhaľovať. Hriechom je podľa neho len to, čo je spoločensky neprípustné.

V takej atmosfére musí žiť pokresťaný človek, kresťan. A on sa pri tom vôbec nebojí, že sa nakazí! Veď jeho pohanskí priatelia, celkom rozumní ľudia, mu túto atmosféru odporúčajú.

Týchto dobrých pohanských priateľov by sme sa mali vlastne báť. To neznamená, že sú to sami spustlíci. To vôbec nie! Keby takými boli, tak by sme sa ich pravdepodobne nemuseli báť. Nie, sú to rýdži pohania so slušným pohanským zmyslom. A nevládnu tomuto svetu zle. A ovládajú svojím vplyvom prekvapivo silne aj náš vlastný život. Formujú naše náklonnosti a averzie, nasadzujú myšlienky do našej hlavy a kladú slová do našich úst. Píšu pre nás romány, ktoré máme vo svojej knižnici, píšú noviny, ktoré denne čítame. Učia našu Anku na gymnáziu občiansku náuku a nášho Vladka dejepis. Hrajú v kine, pripravujú televízne programy, tvoria naše vlády. Nemôžeme im uniknúť.

Ak sa čas od času nezastavíme a nespýtame sa sami seba, ako kresťanský žijeme, tak čoskoro zistíme, že máme kresťanskú dušu s pohanským svedomím. Čo hovoríme na tento realistický román, na tento zmyselný televízny program? Kde zostala naša kresťanská citlivosť k tomu všetkému? Dali sme za pravdu pohanskému spisovateľovi, učiteľovi, politikovi?

Nebolo by to všetko tak zlé, keby sme si boli vedomí toho, čo sa s nami robí. Ale toho si vedomí nie sme. Všetko prebieha tak nenápadne a pekne. Veľké neresti sa prevliekajú za malé čnosti. Právom píše Bernanos: "Hriech vstupuje do nášho života veľmi zriedka násilne, ale omnoho skôr pomocou ľsti. Presakuje do nášho vnútra ako vzduch, nemá formu, farbu ani vôňu, prijíma každú farbu, každý tvar, každú chuť. Rozkladá nás zvnútra." Keby nepriatelia našu vieru napadli otvorene, kládli by sme im smrteľný odpor. Pred našimi dobrými pohanskými priateľmi sme však zložili zbrane bez toho, že by sme zbadali, a pravdepodobne sme si neuvedomili, že sa odohráva bitva.

A môže to dôjsť tak ďaleko, že k nim prejdeme celkom. V kresťanstve sme dostali svetlo viery. Môžeme ho zanedbávať, a ono bude hasnúť tak pomaly, až si naše oči zvyknú na tmu, a keď sa jedného rána prebudíme vo tme, ani sa už preto nezľakneme.

/z knihy "Der unruhige Christ" od Kiliana McDonnella OSB, Luzern 1963/

ČO ROBIŤ?

Svojimi podpismi sme žiadali, aby nám bolo povolené minimum náboženského života. Nečakajme, že niečo dostaneme zadarmo, alebo že niekto za nás niečo urobí. Skúsenosť i múdrosť našich predkov to vyjadrila krátko a výstižne: "Človeče príčin sa a Boh ti požehná." Aby sme sa zbytočne nenamáhalí, musíme si v prvom rade priznať, čo sme nielen stratili, ale čo stále vlastnou vinou strácame.

Prvou chybou je hľadať príčiny zla a všetkého toho, čo dolieha na veriaceho človeka, len v druhých ľuďoch a v situáciách, do ktorých sme postavení. Náprava tejto prvej chyby je v tom, že si priznáme a budeme si stále priznávať, že na udržanie tohoto neutešeného stavu máme tiež svoj podiel. Naše priania a predsavzatia sú krásne a vznešené, ale naše jednanie je polovičaté, sebecké, hlúpe a malicherné.

Druhý zdroj tejto špatnej situácie je naša ľahostajnosť. Je pravda, že spôsob života, v ktorom sme nútení žiť, vedie k ľahostajnosti a apatii. Ľahostajnosť si však môže dovoliť človek, ktorý v nič a nikomu neverí. My veríme Bohu. Boh nás postavil do tohoto prostredia a očakáva, že mu svojím praktickým životom vydáme svedectvo. Keď sme k Božím zámerom ľahostajní, sme ľuďmi bez v i e r y .

Tretia príčina neutešenej situácie je naše sebecko. Materializmus nahradil skutočnú lásku, ktorá chce dobro pre druhého, láskou len k sebe. V materialistickom ponímaní existuje človek len krátko a bude mať len to, čo si užije na zemi. Prečo by sa mal starať o druhého, preberať jeho strasti a bolesti? Tejto mentalite podliehame rovnako ako ľudia bez viery v Boha.

Štvrtá príčina, prečo sme toľko stratili a ešte stále strácame, je náš nerozumný strach. Ako sme ľahostajní k tomu, čo sa deje okolo nás, sme ľahostajní k p r a v d e. Pravda znamená vidieť veci také aké skutočne sú. V prvom rade vidieť a priznať, že mravné zlo je zlom, aj keď je pomenované sebaznevražiacim názvom. Zmanipulovaná pravda a polopravda vytvárajú neistotu. Neistota vyvoláva pochybnosť a pochybnosť vedie k opatrnosti. Potom už tu je len strach, čo všetko by sa mohlo stať, k e b y ...

Piatu príčinu našej slabej viery je v nevedomosti. Ateistický režim po 40 rokoch sústavne izoluje veriaceho človeka od biskupov, kňazov, kostola, literatúry, sviatostí, spoločenstva a vôbec náboženského života.

Dnešný mladý veriaci človek v živote ešte nevidel skutočného vlastného biskupa, rehoľníka, rehoľnicu, skutočný katolícky časopis, opravdu dobrý film, knihu katechizmu, cirkevné dejiny, životopisy svätých. Čo ale robíme? Napriek tomu, že mnoho vecí a hlavne kníh a knižníc bolo zničených, zaniklo, ako zachádzame s požičanou knihou, rozpísaným samizdatom alebo informáciou? Koľko kníh sa stratí len preto, že sa nevrátia, nečítajú alebo zabudnúť?

A vôbec máme snahu si doplniť svoje medzery v poznávaní katolíckej náuky a katolíckej mravouky a mravnosti? Máme a poznáme katechizmus? Máme snahu a dokážeme vysvetliť námietky a neznalosti neveriacich? Navyzeráme často so svojimi neúplnými znalosťami trapne, nevzdelať a úboho?!

Šiesta a zhrňujúca príčina mnohých nedostatkov, ktoré by sme chceli odstrániť, je p o h o d l i e a k o n z u m . Podstata katolíckej viery a mravnosti je odvodená z obety Ježiša Krista. Každý pokrstený nasledovník Krista chce prinášať s Kristom rovnaké obety, a to denne a po celý život. To je ale protiklad konzumu, nároku na životnú úroveň a životné postavenie, na pohodlie.

V týchto šiestich bodoch je len časť odpovedí na otázku: "Čo robiť?": Odstraňovať naše nedostatky. Sú tu ale tiež naše možnosti, na ktoré nepotrebujeme predchádzajúce schválenie, financie, miesto a čas.

Paralelne k našim nedostatkom sú tu v bodoch kladné námety. Nezáujem budeme nahradzovať záujmom o Božie veci. Život Cirkvi u nás i vo svete nám nebude ľahostajný a cudzí. Budeme sa zaujímať o náboženský život okolo seba. Je treba povzbudiť každého, kto hľadá, kto kolísa, i toho, kto tak opravdu žije a pociťuje svoju samotu v ľahostajnej spoločnosti. Je treba "chcieť vidieť skutočnosť sveta vo svetle Božieho poriadku" a nie vo skreslenom ponatí ideologickej propagandy, pseudovedy, poloprávd a klamstva. Ako si priznávame svoj sklon k sebeckému ponatiu života, tak je treba prakticky proti tomu niečo robiť. Sú tu rôzne možnosti a kto chce v i d i e ť - b u d e i c h v i d i e ť.

Posielajú sa balíčky do misií, rozpisuje sa náboženská literatúra, je snaha učiť deti náboženstvo, tvoriť seba vzdelávacie krúžky, zachovať náboženskú literatúru, umenie a kultúru, postarať sa o osamelých ľudí, o ľudí na konci svojich mravných síl, postarať sa o kresťanský pohreb, obnoviť a udržať kostolný spev a pod.

Nerozumný s t r a c h nie je dôstojný skutočného kresťana. Každé nesiť, každá násilná moc, aby sa udržala, musí pestovať neustálu psychozu strachu. Radostná zvesť Evanjelia prináša človeku oslobodenie. "Veď sme v rukách Božích!" Keď sa chceme zbaviť strachu, musíme pre to niečo urobiť. Nehanbiť sa a nebáť sa mať kríž v byte, nehanbiť sa za sväté obrazy, nebáť sa ísť do kostola, stretnúť sa s veriacimi ľuďmi. Odmietat' i pasívnu účasť na nezmyselnej verejnej mienke. Uplatňovať jestvujúce dobré právne predpisy, nebyť ľahostajný k hrubosti, vandalizmu a diktátu spodiny. Praktická skúsenosť učí, že človek viac hreší zavinenou nevedomosťou, než vedomou zlobou. Čo robiť? Doháňať, to čo nám chýba, keď nám to nikto nechce dať, opatríme si to sami. Keď nemôžeme v kostole počuť celú katolícku nauku, študujeme ju súkromne. Koľkí z nás dôkladne alebo aspoň raz v živote prečítali úplný katolícky katechizmus? Slovo obeta a služba bolo z nášho slovníka vylúčené. Pokiaľ tu sú, tak len v dešpektívnom ponatí. Materialistické ponatie človeka a zmyslu života je jednoduché: "Ži a užívaj si, za pár rokov všetko definitívne skončí." Naše kresťanské ponatie je úplne opačné: "Prines Bohu obeť sám seba a služ mu, aby si naveky žil!"

Svojimi podpismi chceme na spoločnosti minimum priestoru pre náboženský život, máme dokonca podľa zákonov tejto spoločnosti na to plný nárok. Nebude nám to však nič platné, i keby sme dostali všetko čo žiadame, keď sa nebudeme starať o to, čo ešte máme, keď nebudeme rozvíjať možnosti, ktoré tu sú.

/ Kresťanské obzory č. 11, krátene /

VÝZVA VŠETKÝM POKRSTENÝM

Je potrebné, aby sme si dobre uvedomili, čo nám chce Pán dať najmä v tejto dobe. Koncil bol pre nás veľkým darom a my sme povolani, aby sme v tejto etape života Cirkvi znahonásobili svoje úsilie, aby sme lepšie poznali a pochopili úmysly koncilu, prijali za svoje jeho smernice a pokyny a odpovedali na jeho výzvu. Je to výzva pre každého pokrsteného, pre každú miestnu cirkev, aby verne plnili úlohu, ktorú im zverila všeobecná Cirkev, totiž hlásať radostnú zvesť spásy celému svetu. Toto vyžaduje zvláštnu a kladnú odpoveď dnešných laikov.

Nesmieme podľahnúť pokušeniu stotožňovať spôsob kresťanského života so zásadami a mravmi, ktoré dnes všeobecne prijíma moderná spoločnosť. Podľa slov sv. Pavla: Nepripodobňujte sa tomuto svetu" /Rim 12,2/.

/Z posolstva Jána Pavla II. na stretnutí s laikmi v Oceánii 30.1.86/